

Možnosti spolupráce soukromých bezpečnostních služeb a orgánů činných v trestním řízení

Possibilities for the cooperation of Private Security Services and Law Enforcement Authorities in Criminal Proceedings

Jakub Synek

Bakalářská práce
2015

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jakub Synek**
Osobní číslo: **A12810**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Možnosti spolupráce soukromých bezpečnostních služeb a orgánů činných v trestním řízení**

Téma anglicky: **Possibilities for the Cooperation of Private Security Services and Law Enforcement Authorities in Criminal Proceedings**

Zásady pro vypracování:

1. **Popište možnosti spolupráce soukromých detektivních služeb a orgánů činných v trestním řízení.**
2. **Uvedte možnosti získávání důkazních materiálů.**
3. **Zhodnoťte možnost využití takto získaných materiálů pro soudní řízení.**
4. **Rozvedte možnosti přístupu k citlivým materiálům.**
5. **Uvedte možnosti z hlediska dalšího vývoje.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistika: teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 318 s. ISBN 978-80-7380-535-7.
2. PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 699 s. ISBN 978-80-7380-477-0.
3. MICHÁLEK, Luděk. Zpravodajství a zpravodajské služby. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 303 s. ISBN 978-80-7380-428-2.
4. KAMENÍK, Jiří a František BRABEC. Komerční bezpečnost: soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6.
5. STRAUS, Jiří. Kriminalistická technika. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 431 s. ISBN 978-80-7380-052-9.
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Vyd. 3., V nakl. Portál 1. Praha: Portál, 2000, 256 s. ISBN 8071784753.
7. STRAUS, Jiří. Kriminalistická metodika. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 310 s. ISBN 80-86898-66-0.
8. ČERMÁK, Milan. Bezpečnostní příprava. Vyd. 1. Praha: Armex, 2012, 298 s. ISBN 978-80-87451-20-5x.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Josef Čejka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

6. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. června 2015

Ve Zlíně dne 6. února 2015

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor;
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2. 6. 2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Práce je zaměřena na problematiku soukromých bezpečnostních služeb a možností jejich spolupráce s orgány činnými v trestním řízení. Podrobně popisuje činnosti, které jsou vykonávány subjekty poskytujícími služby soukromých detektivů, a zabývá se právní otázkou těchto činností v rámci platné legislativy České republiky. Jsou rozebrány i metody a prostředky, které ke své činnosti soukromý detektiv používá, a které jsou zároveň využitelné při zajišťování důkazních materiálů pro potřeby občanskoprávních či trestních kauz.

Klíčová slova: soukromý detektiv, trestní řízení, důkazní materiál, policie, soudní řízení

ABSTRACT

This thesis is focused on private security services and their possibilities in cooperation with law enforcement agencies. In detail it describes the activities, which are performed by entities providing services of private investigators, and deals with the legal question of these activities in compliance with the legislation of the Czech republic. This thesis also analyzes methods which are used by private investigators, and which are useful in providing evidence for the purposes of civil or criminal cases.

Keywords: private investigator, criminal procedure, evidence, police, judicial proceeding

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Josefu Čejkovi a mému konzultantovi JUDr. Vladislavu Štefkovi za cenné rady a připomínky, kterých se mi v průběhu psaní této práce dostávalo. Poděkování patří i manželce Kateřině a zbytku rodiny, která mi po celou dobu studia byla velkou oporou.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 PRÁVNÍ STATUS SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI.....	11
1.1 LEGISLATIVNÍ PODMÍNKY VZNIKU SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB.....	11
1.1.1 Obsahové náplně koncesovaných živností.....	11
1.1.2 Kvalifikační požadavky pro získání koncesované živnosti.....	12
1.2 PRÁVNÍ RÁMEC A VÝCHODISKA OSOB ZAJIŠŤUJÍCÍCH ČINNOST SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB.....	13
1.3 ČINNOST SOUKROMÉHO DETEKTIVA Z POHLEDU OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ.....	15
2 METODY, FORMY A PROSTŘEDKY UŽÍVANÉ V SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI.....	19
2.1 FORMY SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI.....	19
2.1.1 Detektivní vyšetřování – rozkrývání.....	19
2.1.2 Detektivní pátrání po osobách a věcech.....	20
2.1.3 Detektivní prověrka.....	21
2.1.4 Detektivní zpravodajství.....	22
2.1.5 Detektivní ochrana.....	23
2.2 METODY SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI.....	24
2.2.1 Komplexní metody soukromé detektivní činnosti.....	24
2.2.2 Metody soukromé detektivní činnosti.....	29
2.3 PROSTŘEDKY SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI.....	34
3 ÚLOHA ZAMĚSTNANCŮ SBS PŘI POSKYTOVÁNÍ SOUČINNOSTI ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ.....	35
3.1 SOUČINNOST A SPOLUPRÁCE SOUKROMÉHO DETEKTIVA S ORGÁNY ČINNÝMI V TRESTNÍM ŘÍZENÍ A OSTATNÍMI SUBJEKTY.....	35
3.1.1 Získávání informací a důkazů v rámci trestního řízení.....	38
3.1.2 Získávání informací a důkazů v rámci občanskoprávních sporů a správních řízení.....	39
3.1.3 Nejčastěji používané kriminalisticko-taktické metody.....	41
3.2 ÚLOHA OSTATNÍCH PRACOVNÍKŮ SBS PŘI POSKYTOVÁNÍ SOUČINNOSTI ORGÁNŮM ČINNÝCH V TRESTNÍM ŘÍZENÍ.....	43
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	45
4 MOŽNOSTI VÝVOJE SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB V KONTEXTU NAVRHOVANÉHO ZÁKONA O SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI.....	46
4.1 NEDOSTATKY STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	47
4.2 CÍLE A PŘÍNOSY NAVRHOVANÉHO ZÁKONA O SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI.....	49

5	ANALÝZA NÁVRHU ZÁKONA O SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI.....	51
	ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68

ÚVOD

Soukromé bezpečnostní služby, a možnost jejich součinnosti s orgány státní moci, se v kontextu událostí posledních let staly poměrně často diskutovaným tématem. Rozvoj soukromě-bezpečnostních činností zaznamenal od počátku 90. let minulého století, v porovnání s ostatními obory lidského snažení, nepředstavitelnou změnu – ať již v podobě nárůstu poskytovaného portfolia služeb, či neustále se zvyšujícímu počtu zaměstnanců, kteří v průmyslu komerční bezpečnosti pracují.

Tato práce si klade za cíl pojednat o možnostech soukromých bezpečnostních služeb při spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, přičemž je koncipována tak, aby přinesla detailní pohled na činnost soukromého detektiva, jako na osobu, která může rozhodujícím způsobem ovlivnit další průběh trestního, nebo správního řízení, případně může vnést zásadní informace o důkazech a důkazy samotné do občanskoprávního sporu, který se ocitl ve stavu důkazní nouze. Zaměření této práce plyne z potřeby detailního popisu jedné konkrétní soukromě-bezpečnostní činnosti, namísto toho, aby podala pouze povrchní přehled o všech nabízených možnostech spolupráce, ostrahou majetku a osob počínaje a poskytováním technických služeb konče.

Problematika činnosti soukromého detektiva ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení je v jednotlivých kapitolách práce rozebrána jak z pohledu legislativních norem a jejich aplikace do praxe, tak i z pohledu prostředků a metod, kterých soukromý detektiv používá. Dále je věnována pozornost přístupu soukromého detektiva k citlivým materiálům a způsobu nakládání s osobními údaji v kontextu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Samostatná kapitola je věnována i ostatním pracovníkům soukromých bezpečnostních služeb, a možnostem jejich zapojení se do spolupráce s orgány státní moci. Jsou tak popsány například i činnosti pracovníka ostrahy, a jeho úkoly při narušení objektu do doby příjezdu Policie České republiky či jiných sborů integrovaného záchranného systému.

Praktická část práce se zaměřuje v samostatné kapitole na zhodnocení současné právní úpravy, kterou je činnost soukromých bezpečnostních služeb zakotvena v právním řádu České republiky, a porovnává současný stav s nově navrhovaným zákonem o soukromých bezpečnostních činnostech. Druhá samostatná kapitola v praktické části práce poté pojednává o nově navrhovaném zákonu o SBČ a přináší analýzu jednotlivých paragrafů tohoto zákona a jejich dopadu na vývoj soukromě-bezpečnostní činnosti v České republice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ STATUS SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI

Soukromé bezpečnostní služby mohou svou činnost poskytovat a realizovat pouze v souladu s platným právním řádem. V případě jakéhokoliv vybočení z mezí platné právní úpravy jsme nuceni toto považovat za exces v činnosti soukromé bezpečnostní služby, která tímto vystavuje sebe i své zaměstnance riziku jak správního, tak i trestního postihu.

1.1 Legislativní podmínky vzniku soukromých bezpečnostních služeb

V současné době jsou podmínky pro vznik soukromých bezpečnostních služeb, tj. podniků zajišťujících ochranu majetku a osob, služeb soukromých detektivů a podniků zajišťujících technické služby ochrany majetku a osob zakotveny v novele živnostenského zákona č. 274/2008 Sb. Tato zákonná norma autoritativně definuje obsah činností podniků soukromých bezpečnostních služeb a zároveň udává přesné hranice jejich oprávněním. Tímto způsobem je ukotvena nejen právní jistota subjektů podnikajících v těchto oborech, ale i právní jistota jejich klientů, veřejnosti a třetích stran, kterých se předmětné činnosti mohou dotýkat. [1]

1.1.1 Obsahové náplně koncesovaných živností

Koncesované živnosti, a zejména jejich obsahová náplň je charakterizována v nařízení vlády č. 469/2000 Sb. Jak ve své knize uvádí Kameník [2], je za velmi důležité pro právní jistotu provozovatelů soukromých bezpečnostních služeb považovat „*Obsahové náplně koncesovaných živností*“ dle výše uvedeného nařízení vlády, které v příloze č. 3 ve skupině 314 „Ostatní“ zní:

„Služby soukromých detektivů

Služby spojené s hledáním majetku a osob, zjišťováním skutečností, které mohou sloužit jako důkazní prostředky pro řízení před soudem nebo správním orgánem, získáváním informací týkajících se osobního stavu občanů, fyzických nebo právnických osob nebo jejich majetkových poměrů, získávání informací v souvislosti s vymáháním pohledávek, vyhledávání protiprávních jednání ohrožujících obchodní tajemství.

Podniky zajišťující ostrahu majetku a osob

Poskytování služeb spojených s ostrahou movitého a nemovitého majetku, ostrahou při přepravě peněz, cenností či jiného majetku, ostrahou osob a vymezených zájmů,

zajišťováním pořádku v místech konání veřejných shromáždění, slavností, sportovních podniků nebo lidových zábav podle pokynů objednatele, vyhodnocování bezpečnostních rizik a zpracování plánů ochrany, provozováním centrálních pultů ochrany.

Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob

Projektování, montáž, údržba, revize a opravy elektronických zabezpečovacích systémů k ochraně majetku a osob před neoprávněnými zásahy včetně zabezpečovacích systémů a zařízení umožňující sledování pohybu osob v objektech a jejich okolí. Montáž, údržba, revize a správa mechanických zabezpečovacích systémů, dodatečně zvyšující účinnost běžných standardů zabezpečení majetku a osob.“

1.1.2 Kvalifikační požadavky pro získání koncesované živnosti

Živností se ve smyslu § 2 živnostenského zákona rozumí soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem. V některých případech, které tento zákon stanovuje, je vyžadováno zvláštní povolení k provozování živnosti, nebo-li koncese. Mezi tyto živnosti patří činnosti, na jejichž regulaci má stát zvláštní zájem. Vedle činností soukromých bezpečnostních služeb se tak může jednat např. i o výrobu, úpravu a půjčování zbraní a střeliva, či provádění pyrotechnického průzkumu. [3]

Požadavky pro získání koncesované živnosti Ostraha majetku a osob:

- a) vysokoškolské vzdělání,
- b) vyšší odborné vzdělání právnického, bezpečnostního nebo obdobného zaměření,
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním nebo právním a 3 roky praxe v oboru,
- d) střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována,
- e) střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a profesní kvalifikace pro činnost strážný podle zvláštního právního předpisu.

Požadavky pro získání koncesované živnosti Služby soukromých detektivů:

- a) vysokoškolské vzdělání a jeden rok praxe v oboru,
- b) vyšší odborné vzdělání právnického, bezpečnostního nebo obdobného zaměření a 1 rok praxe v oboru,
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním nebo právním a 3 roky praxe v oboru,
- d) střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a osvědčení o kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována,
- e) střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a profesní kvalifikace pro činnost detektiv koncipient podle zvláštního právního předpisu. [1]

1.2 Právní rámec a východiska osob zajišťujících činnost soukromých bezpečnostních služeb

Na úvod této podkapitoly je nutné podotknout, že veškerá práva a povinnosti zaměstnanců soukromých bezpečnostních služeb jsou stejná jako pravomoci ostatních občanů České republiky. V naší zemi zatím nebyl přijat zákon, který by dával bezpečnostním pracovníkům vyšší pravomoci pro výkon jejich činnosti. Například Kameník [2] ve své knize uvádí, že žádný takovýto zákon, který by upravoval činnost soukromých bezpečnostních služeb není nutný. Své tvrzení opírá o názory vedoucích pracovníků a majitelů bezpečnostních podniků, kdy tvrdí, že k dosažení cíle svého podnikání nepotřebují subjekty soukromých bezpečnostních služeb stát výše než ostatní obyvatelé státu, a ani nepotřebují žádné zvláštní výhody. Níže je uveden výběr základních ustanovení, která upravují práva a právní odpovědnost zaměstnanců poskytujících „*Služby ostrahy majetku a osob*“ a „*Služby soukromých detektivů*“ při výkonu jejich činností.

Občanský zákoník

V současné době platný nový občanský zákoník, tedy zákon č. 89/2012 Sb., je právním kodexem, kterým jsou upravena nejen práva osob, ale i smluvní vztahy, pomocí kterých

jsou např. realizovány převody práv zadavatele a provozovatele soukromé bezpečnostní činnosti. Nový občanský zákoník tak otevírá široký rámec svobodné iniciativě jednotlivce a jeho právu uspořádat si soukromý život podle svého a usilovat o vlastní štěstí.

Občanský soudní řád

Na rozdíl od občanského zákoníku není Občanský soudní řád normou, která by přímo zakotvovala a určovala právní podstatu činnosti soukromých bezpečnostních služeb. Jedná se však o normu, která ovlivňuje a řídí praktický výkon ochrany osob a majetku a zejména pak činnost soukromých detektivů. V některých ustanoveních, jako např. v § 120 odst. 1: „*Účastníci jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede.*“ popisuje povinnost, kterou je možné realizovat za pomoci činnosti soukromého detektiva. Na základě tohoto ustanovení se tedy soukromý detektiv může zabírat přímo sběrem relevantních informací, které mohou sloužit jako důkazní materiály pro soudní řízení. [2] [4]

Zákoník práce

Hlavní úlohou zákoníku práce je úprava pracovněprávních vztahů mezi zaměstnavatelem, tedy podnikem vykonávajícím soukromě bezpečnostní činnost a jeho zaměstnanci. Pro činnost soukromých bezpečnostních služeb je tento zákon jedním ze základních právních pramenů – zejména z důvodu, že pracovněprávní vztah zaměstnanců soukromé bezpečnostní služby se výrazně odlišuje např. od policistů či příslušníků armády, kteří jsou ve služebním poměru.

Trestní zákon

Deklaruje ochranu práv osob – jeho prostředky mají ochránit důležité společenské vztahy, a tedy i majetek a osoby. Porušovatele této ochrany má od jejich činnosti odradit. Činy pro společnost nebezpečné, označuje jako činy trestné. Ve své podstatě je činnost soukromé bezpečnostní služby činností defenzivní, která ve většině případů nepoužívá útočné metody. V okamžiku, kdy bezpečnostní pracovník užije útočné metody a prostředky, musí být jejich nasazení obranné a nikoliv využito pro demonstraci síly.

Trestní zákon je velmi důležitým regulativem pro výkon práva soukromé bezpečnostní činnosti, a to zejména z důvodu obsahu ustanovení § 28 (nutná obrana): „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“ a § 29 (krajní nouze): „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.“ [5]

Zákon o trestním řízení soudním

Obdobně jako je tomu u občanského soudního řádu je trestní řád pramenem práva určeným spíše pro přímý výkon bezpečnostních metod. V trestním řádu jsou rozvinuta některá práva, která jsou např. deklarována v Listině základních práv a svobod. Může se jednat např. o zaručení práva na obhajobu, kdy obhajoba obžalovaného není delegována přímo jen jeho právnímu zástupci. Je to totiž především obžalovaný, kdo zná pravý a skutečný stav projednávané věci, a proto může sám shromažďovat informace, které jsou relevantní k projednávané skutečnosti. Případně tento postup shromažďování informací může delegovat na činnost soukromého detektiva. Tento postup se uplatní zejména tam, kde orgány činné v trestním řízení nepostupují dost aktivně, případně neplní své zákonné povinnosti, a hromadí tak pouze informace, které svědčí proti obžalovanému.

Z výše uvedeného tedy jasně vyplývá, že činnost soukromých detektivních služeb může být dobrou alternativou a možným doplňkem soudního řízení, které se dostalo do stavu důkazní nouze. [2]

1.3 Činnost soukromého detektiva z pohledu ochrany osobních údajů

Činnost soukromého detektiva bývá nejčastěji vymezena jako činnost, která zahrnuje poskytování služeb spojených s hledáním osob a majetku, zjišťováním skutečností, které mohou sloužit jako důkazní prostředky před soudem či správním orgánem, případně jsou služby soukromých detektivů využívány při sběru informací o osobách v souvislosti s vymáháním pohledávek, a v neposlední řadě se soukromý detektiv může podílet i na vyhledávání protiprávního jednání při ochraně obchodního tajemství. Z této definice jasně vyplývá, že soukromý detektiv se při své činnosti často dostane do situace, kdy je nucen

nakládat s osobními údaji fyzických osob. Právě z tohoto důvodu je nezbytné, posoudit činnost soukromého detektiva i z pohledu problematiky ochrany osobních údajů – tzn. posoudit, zda při výkonu soukromé detektivní činnosti nedochází ke kolizi se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů je v České republice základním právním předpisem, který upravuje problematiku ochrany osobních údajů. V rámci tohoto právního regulativu jsou ukládány povinnosti jak správcům, tak i zpracovatelům osobních údajů. V první řadě je nezbytné si položit otázku, v jaké roli se ocitá soukromý detektiv při své činnosti – tzn. je v postavení správce či zpracovatele osobních údajů, a zda vůbec při jeho činnosti dochází ke zpracování osobních údajů ve smyslu výše uvedeného zákona na ochranu osobních údajů. [6]

Jasnou definici toho, co je vlastně zpracování osobních údajů, nám dává § 4 písm. e) výše uvedeného zákona, kde se hovoří o zpracování osobních údajů jako o systematicky prováděných operacích či operaci s osobními údaji. [7] Jako operace, které jsou prováděny s osobními údaji tak můžeme považovat např. jejich vyhledávání, shromažďování, uchovávání či předávání. Není tedy pochyb o tom, že při činnosti soukromého detektiva k takovýmto operacím s osobními údaji bude docházet, a tím pádem bude také docházet ke zpracování osobních údajů – např. při získávání informací o fyzických osobách a jejich majetkových poměrech.

Důležitým faktorem činnosti soukromého detektiva z hlediska zákona o ochraně osobních údajů je také posouzení toho, zda se soukromý detektiv při své činnosti stává správcem či zpracovatelem osobních údajů. Klíčovou roli hraje v tomto okamžiku předmět smlouvy, která je uzavřena mezi detektivem a klientem. Uzavřená smlouva jasně definuje předmět a obsah činností, které by mohly nést prvky zpracování osobních údajů – tzn. do postavení správce osobních údajů se soukromý detektiv dostane v okamžiku, kdy může sám posoudit a rozhodnout o tom, jaké údaje bude zpracovávat, v jakém rozsahu a o jakých osobách a zda je vůbec pro splnění zakázky nezbytné osobní údaje zpracovávat. Na druhou stranu zpracovatelem osobních údajů se soukromý detektiv stává v okamžiku, kdy na základě smluvního ujednání mezi ním a klientem dojde k jasnému definování toho, jaké osobní údaje, o jakých osobách a v jakém rozsahu má pro úspěšné splnění zakázky zpracovávat.

Správné rozlišení toho, zda je soukromý detektiv v roli správce či zpracovatele je klíčové zejména v okamžiku, kdy je třeba určit odpovědnost při porušení povinností u zpracování osobních údajů.

Pro dokreslení problematiky ochrany osobních údajů při činnosti soukromých detektivů – tedy správců nebo zpracovatelů osobních údajů je nezbytné uvést **základní povinnosti a jejich dopad na poskytovatele služeb soukromých detektivů:**

- A) Disponovat právním titulem ke zpracování osobních údajů,
- B) Registrační povinnost vůči ÚOOÚ,
- C) Informační povinnost,
- D) Zabezpečení zpracovávaných osobních údajů.

ad A)

Jakékoliv zpracování osobních údajů musí být legálně podloženo právem předpokládaným důvodem zpracování, kterým musí pro každé prováděné zpracování osobních údajů disponovat jak správce, tak i zpracovatel. Soukromý detektiv se v rámci zákona o ochraně osobních údajů může opírat např. o dikci § 5 odst. 2, který hovoří o možnosti zpracovávat osobní údaje bez souhlasu zpracovávaného subjektu. Toto ustanovení však lze aplikovat pouze v případě, kdy zpracování těchto údajů souvisí s ochranou právního zájmu klienta nebo jiné dotčené osoby.

Bez souhlasu subjektu zájmu lze také oprávněně zpracovávat informace, které jsou veřejně dostupné a oprávněně zveřejněné – typickým příkladem jsou informace obsažené v katastru nemovitostí či obchodním rejstříku.

V neposlední řadě může docházet i ke zpracování osobních údajů na základě souhlasu všech subjektů, kterých se zpracování bude týkat. Při soukromé detektivní činnosti se tato možnost jeví jako zcela marginální, ale i tak může docházet k situacím, kdy např. zaměstnanci vývojového oddělení společnosti budou souhlasit s tím, že budou podrobeni průběžnému prověřování jejich jednání, jehož účelem bude vyloučení možného ohrožení obchodního či výrobního tajemství, popř. know-how společnosti.

ad B)

Úřad pro ochranu osobních údajů si vyhrazuje podrobit registrační povinnosti jakékoliv zpracovávání osobních údajů.

ad C)

Správce či zpracovatel osobních údajů jsou povinni plnit informační povinnost vůči subjektu, jehož osobní informace zpracovávají. Toto jim ukládá zákon na ochranu osobních údajů v ustanovení § 11, kdy odst. 1) hovoří o povinnosti informovat subjekt údajů o tom, jaké informace a v jakém rozsahu o něm budou zpracovávány a také o tom, pro jaký účel budou informace zpracovávány. Je tedy zřejmé, že vzhledem k charakteru služeb, které soukromí detektivové poskytují, není možné vyhovět informační povinnosti v plném rozsahu tak, jak ji ukládá zákon. Představa, že soukromý detektiv poučuje dotazovanou osobu o tom, pro jaký účel budou její osobní informace zpracovány a kdo je bude zpracovávat je více než absurdní. V tomto případě je pouze na posouzení soukromého detektiva, zda informováním subjektu zájmu neohrozí účel, pro který jsou osobní údaje zpracovávány.

Dalším způsobem, jak neohrozit právní zájem, pro který jsou osobní údaje zpracovávány je aplikace tzv. výjimky z informační povinnosti, která je zakotvena v § 11 odst. 3 písm. b), a ve které se hovoří o zproštění informační povinnosti ve chvíli, kdy jsou zpracovávány údaje o zájmové osobě získány nepřímo – tzn. když si je soukromý detektiv sám vyhledá, či je získá z veřejně dostupných databází a rejstříků.

ad D)

Zákon na ochranu osobních údajů hovoří v § 13 o povinnosti každého správce nebo zpracovatele osobních údajů o jeho povinnosti přijmout taková opatření, která budou mít za cíl zabránit jakémukoliv neoprávněnému či nahodilému přístupu ke zpracovávaným informacím a osobním údajům. Zejména je důležité tyto informace chránit před neoprávněným přenosem či jejich změně. Povinnosti, které udává výše citovaný paragraf se vztahují i na soukromého detektiva v pozici správce či zpracovatele osobních údajů, který nejen že musí posoudit rizika, která jsou spojená se zpracováváním a uchováváním osobních údajů, ale je také povinen učinit technická a organizační opatření tak, aby došlo k eliminaci vyvstalých rizik.

Zákon o ochraně osobních údajů si neklade za cíl bránit výkonu povolání soukromého detektiva. Jeho hlavním cílem je stanovení základních pravidel, která musí dodržovat zpracovatel a správce osobních údajů, kterým se při své činnosti může stát i soukromý detektiv a který by se tak mohl dostat do rozporu s tímto zákonem či s jinou právní normou, ve které jsou zakotveny povinnosti při zpracovávání osobních údajů. [6]

2 METODY, FORMY A PROSTŘEDKY UŽÍVANÉ V SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI

Jednotlivé zakázky soukromých detektivů a detektivních kanceláří jsou realizovány pomocí forem a metod soukromé detektivní činnosti. Formu detektivní činnosti můžeme chápat jako charakteristiku obecných cílů, kterých má být dosaženo v konkrétním případě. Jedná se tedy o model rozhodování soukromého detektiva, ve kterém je vymezen cíl zakázky bez znalosti konečné verze postupu a jejich důsledků. Hlavním významem forem soukromé detektivní činnosti je pomoci detektivovi správně stanovit a vytyčit efektivní postup řešení zakázky.

Rozdíl mezi formou a metodou soukromé detektivní činnosti je charakterizován tím, že forma je jakýmsi vnějším výrazem obsahu soukromé zakázky, kdežto metoda, je způsob naplňování jejího obsahu. Soukromému detektivovi slouží také prostředky detektivní činnosti, jež jsou využívány jako nástroje pro realizaci metod soukromé detektivní činnosti. Takové prostředky mají ve většině případů věcný charakter, např. audio-video prostředky, zařízení pro vyhledávání odposlechů, fotografická technika, atp. [8]

2.1 Formy soukromé detektivní činnosti

Při realizaci soukromých detektivních zakázek se můžeme setkat zejména s těmito formami činnosti, které se v praxi detektivních kanceláří projevují jako:

- detektivní vyšetřování,
- detektivní pátrání,
- detektivní prověrka,
- detektivní zpravodajství,
- detektivní ochrana.

2.1.1 Detektivní vyšetřování – rozkrývání

Jedná se o formu detektivní práce, která směřuje ke zjištění informací o důkazech, zločinných a kriminálních skutečnostech či jednání osob za účelem úředních, správních a soudních kauz. Jedním ze základních předpokladů této činnosti je striktní dodržování podmínky, že veškeré zjištěné skutečnosti a informace byly získány zákonnou cestou. Velmi často je tato činnost prováděna ve spolupráci s advokátem, či právníkem

hospodářského subjektu, a to především z důvodu své vysoké finanční náročnosti. Není ovšem vyloučeno, že detektivní vyšetřování určité kauzy bude probíhat i na základě zakázky fyzického subjektu, tedy občana. Nejčastěji se s formou detektivního vyšetřování setkáváme v souvislosti s civilními kauzami, jako jsou občanskoprávní nebo obchodněprávní spory – obecně se tedy jedná o případy, ve kterých nepřichází v úvahu intervence Policie České republiky, která v těchto kauzách nemá žádnou pravomoc.

Formu detektivního vyšetřování můžeme označit jako jednu z nejsložitějších forem detektivní práce, neboť vyžaduje značný stupeň erudovanosti a praxe soukromého detektiva. Při této činnosti detektiv aplikuje veškeré dostupné metody a prostředky, a to jak metody obecné (analýza, syntéza, hypotéza, dedukce, indukce), tak i speciální (vytěžování, sledování, vyhodnocování dokumentů) a kriminalistické (ohledání místa, grafologie, daktyloskopie či vyhodnocení DNA).

Detektivním vyšetřováním tedy můžeme nazvat činnost soukromého detektiva, který na komerční bázi odborně a kvalifikovaně zajistí informace o důkazech či důkazy samotné. Často také dochází k jisté kooperaci a koordinaci činností s ostatními subjekty, kterými mohou být např. soudní znalci či jiné detektivní kanceláře. Spolupráce soukromého detektiva a Policie České republiky však nemůže v legální rovině přicházet v úvahu. Jako příklad lze uvést tři hlavní důvody, proč takováto spolupráce není možná:

- Policie České republiky není soukromým subjektem
- V trestních kauzách leží tíha objasnění věci na Policii České republiky
- V civilních kauzách nemá Policie České republiky kompetenci a vše zařizují soukromé subjekty

V procesu detektivního vyšetřování se uplatňují soukromé detektivní činnosti společně s využitím široké škály metod a prostředků. Hlavním vodítkem pro tuto činnost je tzv. Plán detektivního vyšetřování. Samotným základem detektivního vyšetřování je tvorba a prověřování detektivních verzí.

2.1.2 Detektivní pátrání po osobách a věcech

Pátrání po osobách a věcech je jedním ze základních druhů detektivní činnosti, které bývá často realizováno souběžně s probíhajícím pátráním Policie České republiky, a to zejména v okamžiku, kdy klient cítí jistou neochotu či nečinnost Policie, a rozhodne se tak po dané osobě či majetku pátrat ve spolupráci se soukromou detektivní kancelář. Dalším

důvodem, kdy dochází k uplatnění této činnosti může být i skutečnost, že Policie nemá zákonný důvod k pátrání, či k němu není příslušná. Jako jeden z mnoha důvodů lze uvést například pátrání po pobytu dlužníka pro účely exekuce či při vyhledávání majetku v rámci rozvodového řízení. Při soukromém detektivním pátrání hraje významnou úlohu spolupráce s veřejností – a to jak s rodinnými příslušníky a známými hledané osoby, tak i překupníky a majiteli zastaváren při hledání ztracené či odcizené věci. Ve všech těchto případech je velmi důležitá spolupráce s Policií, a to zejména s kriminální policií, kdy v trestních kauzách je této spolupráci dán i zákonný podklad při zastupování poškozeného.

Velký význam při detektivním pátrání hraje i součinnost a spolupráce mezi ostatními soukromými detektivními kancelářemi. Nejen z důvodu, že dochází k zajištění plošného charakteru pátrání, ale i z důvodu rozšíření místních znalostí o ostatních regionech, ve kterých pátrání probíhá.

V rámci této spolupráce je však nezbytně nutné nastavit některé zásady:

- kdo pátrání řídí, koordinuje a kontroluje,
- kdo je zapojen do samotné realizace pátrání,
- kdo a jakých metod pátrání použije,
- jaké jsou detektivní a pátrací verze a kdo je s nimi v jakém rozsahu seznámen,
- stanovení informačních toků mezi účastníky pátrání,
- varianty postupu pro různý možný vývoj situací.

Závěrem lze tedy shrnout, že detektivní pátrání je formou kriminalisticko-detektivní práce, kterou tvoří souhrn vzájemně sladěných činností, úkonů a opatření, za využití celé škály metod soukromé detektivní činnosti, zaměřený k nalezení a zjištění hledaného objektu, kdy objektem detektivního pátrání mohou být osoby či věci. [8]

2.1.3 Detektivní prověrka

V porovnání s detektivním vyšetřováním se jedná o jakousi nižší formu soukromé detektivní činnosti, a to zejména z hlediska její pracnosti a doby trvání. Zpravidla totiž mívá detektivní prověrka konkrétní cíl a charakter. Ve většině případů se jedná o individuální práci soukromého detektiva, jejímž cílem je získat co nejpřesnější, nezprostředkované a prvotní informace. V rámci detektivní prověrky může být využita

i metoda vizuální kontroly, nebo-li sledování, které se bez součinnosti více pracovníků již neobejde.

Detektivní prověrka je tak jednou z mnoha forem soukromé detektivní činnosti, ve které se může jednat např.:

- o prověrku pověsti osoby (solventnost, majetkové poměry, trestní minulost),
- o prověrku zájmového prostředí,
- o prověrku činnosti osob a jejich kontaktů,
- o prověrku podnikatelského subjektu (firmy, společnosti, sdružení),
- o prověrku událostí a dějů

Obsahem detektivní prověrky je převážně kontrola:

- jednání a chování zájmových osob (v minulosti i současnosti, získání významných informací o nich samotných, prověření osobních a rodinných vztahů),
- prověření věrohodnosti informací a důkazů pro konkrétní případy,
- průběhu skutečnosti, události či děje. [2]

Je možné tedy konstatovat, že detektivní prověrku můžeme chápat jako proces činností soukromého detektiva s využitím metod a prostředků soukromé detektivní činnosti, jejímž cílem je ověření pravdivosti či nepravdivosti informací o osobě, události či skutečnosti. Může se také jednat o doplnění nebo získání informací o osobách a skutečnostech, jež jsou předmětem zakázky soukromé detektivní služby. [8]

2.1.4 Detektivní zpravodajství

Jedná se o velmi významnou formu soukromé detektivní činnosti, která spočívá v systematickém vyhledávání a získávání dat a informací s konkrétním zaměřením a s využitím rozličných metod a prostředků soukromé detektivní činnosti. Shromážděná data a informace jsou tříděny podle přesně stanoveného klíče, kterým může být například zadání klienta. Jako metoda práce při detektivním zpravodajství se uplatňuje investigativní analýza veškerých shromážděných a vytříděných dat, kdy je využito obecných metod jako je analýza, dedukce, indukce a logika.

Detektivní zpravodajství se realizuje v těchto krocích:

- **Operativa (informace)** – Jedná se o schopnost nalézt a vyhledat informace pomocí zpravodajských technologií.
- **Taktika (znalosti)** – Představuje schopnost pochopit informace za pomoci zpravodajské technologie analýzy. Výsledkem je prezentace znalosti v podobě přístupné pro uživatele.
- **Strategie (poznání)** – Postup využívání jednotlivých technologií a schopností vybrat a zpracovat znalosti ve vzájemných souvislostech.

Detektivní zpravodajství tak představuje soubor neustále se opakujících a na sebe navazujících cyklů – hovoříme zde o zpravodajském cyklu, který je tvořen neustále pokračujícími a navazujícími procesy, mezi kterými probíhá zpravodajské řízení a řídicí postupy, které obsahují:

- definování potřeb,
- zpravodajské plánování,
- tvorbu operativy, taktiky a strategie zpravodajského procesu,
- rešerši a analýzu stávajících informací, znalostí a poznání,
- kolekci zpravodajského záměru, čili rozhodnutí o realizaci a záměrech zpravodajského procesu.

Detektivní zpravodajství je tak možno chápat jako jednu z forem soukromé detektivní činnosti, při níž je naplňován obsah jednak ofenzivního zpravodajství, tak i kontrazpravodajství, tzn. vytváření znalosti o zpravodajské činnosti konkurence. [2]

2.1.5 Detektivní ochrana

Soukromá detektivní ochrana je činnost, která je na rozdíl od služeb ochrany majetku a osob vykonávána v civilním oděvu a s využitím soukromých detektivních metod a speciálních bezpečnostních technických prostředků. Jedná se tak o formu soukromé detektivní činnosti, která spočívá nejen ve využití metod soukromé detektivní činnosti, ale především v aplikaci znalostí a poznatků z oborů kriminalistiky, kriminologie, sociologie, psychologie, policejní praxe a řady ostatních forenzních disciplín.

Detektivní ochrana tak může sloužit nejen včasnému odhalení nebezpečných odchylek, ale i ke včasnému přijetí protiopatření, a tím i nastolení opětovné bezpečnosti chráněného

subjektu. Jako jednu z klasických forem detektivní ochrany je možno uvést činnost hotelových detektivů, případně činnost detektivů v obchodech a supermarketech či detektivní ochranu při provádění ochranných doprovodů přepravy cenných zásilek. [2]

2.2 Metody soukromé detektivní činnosti

Hovoříme-li o metodách soukromé detektivní činnosti, máme tím na mysli určitý typový postup, který směřuje k naplnění a realizaci některé z forem soukromé detektivní činnosti. Metodu můžeme tedy označit za skupinu zobecněných postupů, která slouží jako prostředek k naplnění obsahu činnosti soukromého detektiva.

V rámci činnosti soukromých detektivních kanceláří můžeme využívat nejen metod kriminalistických, ale i forezních (psychologie, pedagogika, sociologie). Případně se může jednat i o modifikace metod policejní práce, které jsou upraveny právě pro potřeby soukromé detektivní činnosti. Je nutno zdůraznit, že právě charakter soukromé detektivní činnosti využívá většinu modifikovaných metod, jako právě Policie České republiky, a zejména pak kriminální police. Hlavní příčinou této modifikace je fakt, že soukromá detektivní činnost nepatří do činnosti mocenských složek, ani orgánů činných v trestním řízení, a nemá tak donucovací ani represivní charakter. [8]

2.2.1 Komplexní metody soukromé detektivní činnosti

Skupinu komplexních metod můžeme chápat jako jistý přechod mezi metodami a formami soukromé detektivní činnosti. [8]

1. Detektivní kombinace

Pod pojmem detektivní kombinace je vhodné si představit naplánovaný, a plánovitě realizovaný soubor úkolů, které na sebe vzájemně navazují a vzájemně se podmiňují s cílem získat pro daný případ soukromé detektivní činnosti relevantní informace. Především se jedná o informace týkající se zájmového objektu, které jsou získány v rámci soukromé detektivní činnosti. Detektivní kombinace tak představuje model systémového přístupu k řešení problémových okruhů týkajících se soukromé detektivní činnosti.

Hlavní podstatou detektivní kombinace tak je využití specifického prostředí a navozené situace, které si klade za cíl vyvolat reakci zájmového objektu, který je detektivními metodami sledován a zaznamenáván.

V procesu realizace detektivního případu zaujímá detektivní kombinace významné místo, a lze ji do jisté míry považovat za jistý způsob aplikace reflexivních, nebo-li zpravodajských her, a do jisté míry i za určitý stupeň provokace. V obecné rovině tak můžeme hovořit o tom, že detektivní kombinace spočívá ve vyvolání situace, na níž očekáváme reakci, za kterou následuje její zaregistrování, vyhodnocení a její interpretace ve vztahu k řešenému problému.

Hlavní zásadou v procesu detektivní kombinace je zásada rychlosti a ofenzivnosti. Je nezbytné kvalitně promyslet a připravit řešení případu a provádění vhodných detektivních opatření. Ofenzivní postup soukromého detektiva využívá příznivé situace a vytvořené detektivní legendy s cílem zabezpečit zjištění a zdokumentování důležitých informací a skutečností. Při detektivní kombinaci jsou do nastalé situace vnášeny umělé prvky, které tuto situaci ovlivňují a tím mohou ovlivňovat i samotné chování osob, které jsou objektem detektivního zkoumání.

2. Detektivní informační proniknutí

Jedná se o souhrnnou metodu jejímž cílem je vytvořit předpoklady pro dlouhodobější získávání informací o určitých osobách, objektech a událostech skrytým a neveřejným způsobem. Jde tak o cílevědomý přístup k získávání cílově zájmových informací. Stále je však nezbytně nutné vycházet ze základní skutečnosti, že soukromá detektivní činnost je činností komerční, nebo vlastní činností podnikatelského subjektu, úřadu či instituce. Nejedná se tedy o informační činnost státního aparátu, a proto také nelze k informačnímu proniknutí některých přístupů, které státní donucovací aparát využívá. Dále je třeba vycházet z teorie, že informace je velmi ceněným zbožím.

V teorii a praxi policejní činnosti a činnosti zpravodajských služeb se můžeme setkat s následujícím rozdělením ve vztahu k získaným informacím:

- informační zdroje získané na základě jejich přesvědčení,
- informační zdroje získané na materiálním základě,
- informační zdroje získané na základě kompromitujících materiálů.

Postup získávání informačních zdrojů na základě kompromitujících materiálů není zcela vyloučen, je však nutné mít na paměti, že soukromý detektiv nemá zdaleka takové možnosti jako policie či zpravodajské služby, a také užití těchto materiálů k získání informačního zdroje by mohlo být chápáno jako forma vydírání. Nejčastějším způsobem

získání informačního zdroje je tedy získání tzv. placeného informátora, který svou činnost vykonává za finanční odměnu. Každá informace má svou hodnotu, potažmo cenu, a stává se tak zbožím určeným pro soukromého detektiva.

3. Detektivní dezinformace

Její podstatou je záměrné infiltrování nepravdivé zprávy do zájmového prostředí, či k zájmovému objektu. Tímto je sledován konkrétní cíl, který je determinován potřebami soukromé detektivní práce. Detektivní dezinformace je jednou z významných metod detektivní a zpravodajské práce – je však třeba postupovat velmi obezřetně, a to zejména v případech, kdy vnesení záměrně nepravdivé zprávy může naplňovat skutkovou podstatu trestného činu šíření poplašné zprávy, či trestného činu pomluvy.

S přihlédnutím k cílům soukromé detektivní práce není tato metoda v běžné detektivní činnosti tak frekventovaná, jako například ve zpravodajských službách, kde je metoda zpravodajské dezinformace jednou z běžných zpravodajských činností. Na druhou stranu i metoda detektivní dezinformace začíná získávat na významu zejména v oblasti konkurenčního zpravodajství, které je stále více zajišťováno soukromými detektivy.

Fáze průběhu detektivní dezinformace:

- a) **Příprava detektivní dezinformace** – proniknutí dezinformačního zdroje do zájmového prostředí či do okolí zájmové osoby, formulování záměru dezinformace a vlastní detektivní dezinformace (dezinformující zprávy).
- b) **Vlastní realizace detektivní dezinformace** – Předání dezinformační zprávy vlastnímu zdroji dezinformace a následné infiltrování zprávy do zájmového prostředí. Získávání zpětné vazby o průniku zprávy k objektu dezinformace.
- c) **Vyhodnocení účinnosti infiltrované dezinformace** – získávání zpětné vazby o reakcích, které zpráva vyvolala a jejich následná analýza. Zhodnocení reakcí vyvolaných dezinformující zprávou a posouzení další využitelnosti dezinformace v zájmovém prostředí či u zájmové osoby pro další proces soukromé detektivní činnosti. Plán korekce detektivní dezinformace.
- d) **Volba a realizace dalších metod** - cílem je naplnit obsah příslušné formy detektivní činnosti. Dále může být využito detektivní rozpracování, informační proniknutí, či vizuální kontrola.

4. Detektivní osobní ochrana

Tato metoda spočívá v zajištění bezpečnosti osob, jejich majetku, života a zdraví. Jedná se tak o specifickou činnost která je na rozhraní s ochranou majetku a osob provozovanou fyzickou ochranou či hlídací činností bezpečnostní agentury. Velmi tenká hranice mezi prostou fyzickou ochranou osob a detektivní metodou osobní ochrany je ukryta v navýšení informačního toku o vzniku možných rizikových situací – informace o možných rizicích jsou získávány pomocí soukromé detektivní činnosti. V případě, že se jedná o pouhý bezpečnostní doprovod osoby, můžeme hovořit o metodě ochrany osob a majetku. Jakmile se ale ochránce začne zajímat, a pomocí různých informačních metod začne zjišťovat skutečnosti, které slouží k rozkrytí různých nebezpečí, jedná se o detektivní ochranu osob, která je ve svém důsledku daleko účinnější a komplexnější činností. Jako komplexní ji chápeme i proto, že jsou v jejím rámci využívány další metody soukromé detektivní činnosti, a to metoda pozorování, metoda vytěžování apod.

V praxi rozlišujeme dva základní způsoby výkonu osobní ochrany:

- a) **Osobní ochrana s předchozí přípravou.** Pro výkon tohoto druhu osobní ochrany prováděného soukromou detektivní službou je třeba se především zabývat samotnou osobností chráněné osoby a jejich bezprostředních rodinných příslušníků a styků. Dále potom trasou pohybu, denními zvyklostmi a nejčastějšími způsoby přepravy, a samozřejmě a v neposlední řadě i bezpečnostní situací v okolí chráněné osoby.
- b) **Osobní ochrana bez předchozí přípravy.** Tato osobní ochrana je prováděna tzv. *ad hoc*, tedy na podkladě bezprostředně vzniklé situace. V takovém případě je nutné urychlit veškeré informační toky, a všechny výše uvedené kroky doplňovat v průběhu zajišťování osobní ochrany. V informačním toku je nutné zahrnout informace o chráněné osobě, informace o rámcovém programu chráněné osoby, a také rizika nebezpečí napadení chráněné osoby.

U soukromé detektivní ochrany osob, peněžních hotovostí a jiných cenin je třeba brát v úvahu skutečnost, že ve většině případů nebudeme disponovat větším počtem ochránců, tak jako by tomu bylo u ochrany, která je prováděna Policií České republiky a jejími specializovanými útvary. Ochrana zabezpečovaná soukromou detektivní službou tak rozhodně klade větší nároky na improvizaci ve vzniklých situacích, a tím podmiňuje i nutnost koncentrace pozornosti při přípravě každé akce. [8]

5. Detektivní verze

Podstatou metody tvorby a prověřování detektivních verzí je aplikace různých vyšetřovacích verzí do procesu soukromé detektivní činnosti. Samotnou podstatu detektivní verze charakterizuje činnost, kdy na podkladě částečných informací jsou tvořeny specifické hypotézy s cílem zjistit objektivní pravdu ve vztahu k řešenému problému. V podstatě se jedná o mnohostranný myšlenkový proces poznávání a dokazování objektivní pravdy.

Detektivní verze mají své neodmyslitelné místo v soukromé detektivní činnosti nejen v souvislosti s právem trestním. Jsou spojeny i s právem civilním, uplatňují se ve správním řízení a samozřejmě také ve spojitosti s informační a lobbistickou činností. V konečném důsledku se jedná o to, že z prvotních dílčích informací jsou vyvozeny hypotézy, které pojednávají o okolnostech, skutečnostech a jevech jednání a chování a tyto hypotézy jsou pak dále ověřovány či vyvraceny.

V souvislosti s detektivními verzemi poté hovoříme o čtyřech základních etapách:

- tvorba detektivní verze jako hypotézy,
- prověrka detektivní verze,
- vylučování nepotvrzených detektivních verzí,
- potvrzování pravdivosti verze, stanovování dalšího postupu, či vyvození nových hypotéz.

Dojde-li k situaci, kdy nebylo dosaženo naplnění obsahu této formy detektivní činnosti, dochází k opakování cyklu tvorby a vylučování detektivních verzí.

6. Detektivní osobní pátrání

V rámci realizace soukromé detektivní činnosti plní detektivní osobní pátrání specifickou funkci. Detektivnímu osobnímu pátrání přísluší určitá množina prvků, nebo-li subsystémů, jimiž jsou jednotlivé metody, prostředky a síly. Jejich vzájemnou interakcí dochází k vytváření nových vlastností, které jednotlivé prvky, ze kterých je systém složen, samy o sobě nemají. Z tohoto úhlu pohledu tak můžeme metodu detektivního pátrání považovat za nejvýznamnější a také prioritní činnost soukromých detektivních kanceláří.

Soukromý detektiv při této činnosti průběžně využívá zejména následujících metod:

- detektivní pozorování,
- detektivní vytěžování,
- detektivní vyhodnocování evidencí a registrací,
- detektivní vyhodnocování dokumentů,
- kriminalistických metod pro vyhodnocování stop.

Detektivní osobní pátrání je metodou, která je bezpochyby permanentně a každodenně užívána soukromým detektivem. Můžeme tedy říci, že se jedná o jednu z jeho nejrozšířenějších činností. [8]

2.2.2 Metody soukromé detektivní činnosti

K realizaci forem soukromé detektivní činnosti využívá soukromý detektiv převážně následujících metod.

1. Detektivní vytěžení

Detektivní, neboli operativní vytěžení je jednou z metod soukromé detektivní činnosti, která vede k získání informací. Jedná se o velmi složitý proces aktivní sociální komunikace a interakce soukromého detektiva (subjektu vytěžování), s osobou vytěžovanou (objektem vytěžování).

Detektivní vytěžování může být zaměřeno na:

- A) Odhalování kriminality a jejich pachatelů** – při této činnosti detektiv provádí vytěžování poškozených osob, svědků, či osob, které mohou poskytnout odborné stanovisko o dané věci.
- B) Řešení sporů v rovině občanskoprávní, rodinněprávní či obchodněprávní** – V rámci důkazního řízení při soudních sporech může soukromý detektiv vytěžovat jak samotnou osobu klienta, tak i protistranu, případně osoby z bezprostředního okolí jedné či druhé sporné strany.
- C) Získání informací marketingového charakteru** – Hlavní podstatou této práce je získání dostatečných informací od osob z okruhu klienta samotného, a stejně tak i navázání kontaktů a vytěžení informací z konkurenčního prostředí.

Cenné informace mohou poskytnout i potenciální odběratelé produktů nebo služeb.

- D) **Získání informací pro potřeby personální práce** – Jedná se například o prověření současných nebo potenciálních obchodních partnerů, kdy soukromý detektiv vytěžuje informace od osob z okruhu bydliště prověřované osoby, pokouší se navázat kontakty na současném pracovišti objektu vytěžování a současně prověřuje i osoby, se kterými je zájmový objekt ve styku.
- E) **Získání jiných druhů informací** – Jde především o charakter zájmových informací, který předurčuje i okruh osob, které je třeba, aby soukromý detektiv vytěžil. Každá z výše uvedených skupin zájmů vyžaduje od soukromého detektiva individuální a pro danou oblast i specifický přístup.

Z výše uvedených možností aplikace detektivního vytěžování je možno tuto metodu práce soukromého detektiva považovat za základní a stěžejní metodu, která v práci soukromého detektiva jasně převažuje a je pro soukromou detektivní činnost absolutně nezastupitelná.

2. Detektivní pozorování

Metodu detektivního pozorování můžeme chápat také jako vizuální kontrolu, která se stala v soukromé detektivní činnosti nedílnou součástí naplňování obsahu jednotlivých forem detektivních činností. Zaujímá tak v řetězci užívaných metod jedno z klíčových postavení na cestě k úspěšnému řešení detektivních případů. Detektivní pátrání navazuje například na metodu osobního pátrání a také se s ní prolíná – v průběhu osobního pátrání uplatňuje soukromý detektiv i metodu osobního pozorování. To v mnoha případech vede k úspěšnému završení zpracovávané kauzy.

Soukromé detektivní pozorování je velmi účinnou a významnou metodou v rámci poskytování soukromých detektivních služeb. V praxi se jedná o vizuální kontrolu zájmového objektu, která se provádí otevřeným nebo skrytým způsobem, staticky či dynamicky. Pod pojmem zájmový objekt si můžeme představit určitou osobu nebo skupinu osob, ale také prostor, nebo cenný předmět, či právě probíhající skutkový děj.

Za hlavní cíle vizuální kontroly můžeme považovat snahu o zmapování denního režimu zájmové osoby, zjištění informací o jejím chování a jednání, a v neposlední řadě o zjištění a zadokumentování konkrétní činnosti, která byla podstatou zákazníkovi objednávky. Výše

uvedené cíle mohou sloužit k potvrzení či vyvrácení již známých poznatků k dané osobě, či mohou přinést poznatky doplňující, upřesňující, nebo zcela nové.

3. Detektivní vyhodnocování dokumentů

Písemné dokumenty jsou velmi cennými nositeli informací, které mohou v řadě případů sloužit jako důkazní materiály v jednání před správním orgánem nebo soudem, a z tohoto důvodu je třeba, aby jim soukromý detektiv při své práci věnoval patřičnou pozornost. K vyhodnocování dokumentů může docházet z celé řady hledisek, nás však především zajímá jejich:

- A) **Obsah** – zejména dokumenty vypovídající o samotné podstatě věci, či dokumenty svými markanty svědčící k obsahu nepřímo (tzv. podpůrné dokumenty)
- B) **Forma** – Dokumenty, které se mohou stát listinnými důkazními prostředky, protokoly osvědčující úředně zkoumanou skutečnost či osobu, nebo také osobní korespondence, ke které má zkoumaná osoba vztah.
- C) **Pravost** – vyloučení falzifikátu může soukromý detektiv provést jen zběžně. Koneční verdikt o pravosti zkoumaného dokumentu vysloví nejčastěji soudní znalec, či pracovník expertizní laboratoře. [8]

Význam zkoumání a vyhodnocování dokumentů je v soukromé detektivní činnosti velmi stěžejní, a to zejména z důvodu jejich schopnosti sloužit jako listinné důkazy. Proto je zásadní dokládat jejich pravost (úřední nebo notářské ověření) a původ. [2]

4. Detektivní vytěžování evidencí a registrací

Vytěžování evidencí, registrací a databází je z hlediska informační hodnoty, kterou mohou soukromému detektivovi přinést zcela zásadní činností, bez které se soukromý detektiv při své práci neobejde. Složitou však zůstává otázka legality přístupu detektivy k některým databázím a záznamům. Právě z tohoto důvodu je třeba evidence a registrace dělit na:

- A) **Veřejně přístupné** – Jsou po zaplacení určitého správního poplatku (kolku) přístupné pro každého občana. I přesto jsou zde informace jen částečné a pro soukromého detektiva nedostačující. V takovýchto případech je na detektivovi, zda

se mu podaří navázat zde osobní kontakty a vytvořit si tak mezi zaměstnanci informační zdroj.

- B) **Neveřejné** – takovéto databáze můžeme dále dělit na *databáze sloužící pro vnitřní potřebu* úřadu či firmy, *databáze důvěrné*, které slouží pouze pro účely konkrétního okruhu osob (např. finanční výkazy) a *databáze utajované*, kdy vstupem do databáze tohoto charakteru se nepovolaná osoba zcela vědomě dopouští nelegálního jednání, které může naplňovat i skutkovou podstatu trestného činu. [8]

Celý systém evidencí a registrací je velmi pro detektivní práci velmi přínosný zdroj informací. I přes to by se soukromý detektiv neměl pouštět do vytěžování databází a získávání informací, které mají charakter utajovaných skutečností. V opačném případě by jeho jednání mohlo vést až k naplnění skutkové podstaty trestného činu, a vystavit jeho osobu trestnímu stíhání. [2]

V současné době můžeme za velmi cenný zdroj dat považovat internet, ze kterého je možno získat nepřeberné množství informací různého charakteru. Podnikatelskými aktivitami zkoumaného subjektu počínaje, a informacemi o věřitelích a dlužnících konče. Namátkou lze uvést např. Centrální registr dlužníků České republiky, dostupný na www.centralniregistrdluzniku.cz, či registr společnosti Cebia, dostupný na www.cebia.cz, ve kterém lze nalézt veškeré informace o vozidlech, včetně kontroly databáze odcizených vozidel v ČR a SR.

5. Vedení a vyhodnocování detektivních evidencí a databází

Budování a vedení detektivních databází se vzhledem k charakteru detektivní činnosti jeví jako velice prospěšné a účelné, a to zejména z důvodu, že detektivní práce je závislá právě na práci s informacemi. Databázi informací může budovat a vést samotný detektiv, detektivní kancelář či mohou být vedeny v rámci profesních sdružení. Je třeba však mít na paměti, že v takovémto případě se můžeme stát zpracovateli či správci chráněných osobních údajů a jsme nuceni dbát ustanovení zákona č. 101/2000, o ochraně osobních údajů, kdy je nutné žádat o souhlas s vedením databáze na Úřadu pro ochranu osobních údajů. Rozsah budování počítačových databází a archivů dokumentů do jisté míry závisí i na samotných potřebách soukromé detektivní činnosti, a tak by se neměly stát pro soukromé detektivní služby zátěží, ale naopak by měly vést ke zvyšování efektivity práce samotné.

6. Detektivní legenda

Za pomoci této speciální metody soukromé detektivní činnosti můžeme významně ovlivnit jednání a myšlení osob, které budou následně jednat v zájmu detektiva tak, aby bylo možno zjistit, prověřit a zmapovat významné skutečnosti, které povedou k vyřešení rozpracovaného úkolu. Detektivní legendu je možné charakterizovat jako podání smyšlených informací obsahující pravdivé prvky, které vycházejí z existující situace, a které hodnověrně působí na osobu pro kterou jsou alespoň dočasně neprověřitelné. Hlavním cílem budování detektivní legendy je tedy ovlivnění myšlení a jednání osob v souladu s cíli uskutečňované detektivní činnosti. **Z toho vyplývá, že detektivní legenda musí pro svůj úspěch obsahovat následující prvky:**

- A) **Hodnověrnost** – námi vytvořená legenda musí vycházet z objektivní reality. Jedině tak je zaručeno, že u osoby, pro kterou je legenda určena nevyvoláme pochybnosti o její pravdivosti. Zvýšení účinnosti legendy dosáhneme tím, když bude deklarovat skutečnosti pro příjemce příznivé.
- B) **Účinnost** - spočívá ve vytvoření záruky, že osoba pro kterou je legenda určená, bude informacemi natolik ovlivněná, a začne jednat tak, jak detektiv předpokládá. Splnění této podmínky je zásadní pro podchycení a zadokumentování činností potřebných k vyřešení případu.
- C) **Neprověřitelnost** – je zcela zásadním kritériem pro úspěšnou aplikaci detektivní legendy, neboť jsou to právě vyvolané pochybnosti, které mohou vnést jasné světlo do řešeného případu. Pro úspěšné splnění této podmínky je zásadní dokonalé vytěžení objednatele služby tak, aby měl soukromý detektiv exaktní informace o osobě, pro kterou je legenda určena.

7. Detektivní obhlídka místa

Tato soukromě detektivní metoda nabízí detektivovi při jeho práci velmi široké zaměření. V této souvislosti tak můžeme hovořit o pouhé rekognoskaci terénu, ale také o kriminalistickém zajištění místa trestného činu či jiného protiprávního jednání. V obou těchto případech však **detektivní obhlídka slouží převážně k:**

- A) **rekognoskaci místa** – slouží především pro plánování a přípravy akcí v nichž budou probíhat další fáze soukromé detektivní činnosti.

B) **vyhledání a zajištění stop a jiných nosičů** – jedná se o vyhledávání důkazních materiálů (digitálních či listinných), které v další fázi činností mohou sloužit soudu nebo správnímu orgánu jako důkazy.

C) **přímé realizaci SDČ** – při pátrání po osobách a věcech.

Nutno podotknout, že soukromou detektivní obhlídku místa nemůžeme v žádném případě zaměňovat s ohledáním místa, věci či těla ve smyslu procesního úkonu prováděného orgány činnými v trestním řízení. V případě, že se soukromý detektiv při své činnosti dostane k místu trestného činu, je jeho povinností zdržet se jakýchkoliv úkonů a neprodleně informovat příslušný policejní orgán, čímž splní svou občanskou povinnost. [8]

2.3 Prostředky soukromé detektivní činnosti

Používání technických prostředků sloužících k dokumentování zločinné a v ní začleněné kriminální činnosti proti chráněnému subjektu či objednateli služeb soukromého detektiva je zásadní činností nejen pro sběr a zpracování informací o důkazech pro soudní jednání a správní kauzy, ale i pro mapování činnosti soukromého detektiva z hlediska průhlednosti a kontroly ze strany klienta. Zde proto nalézá své místo a zvláštní postavení kriminalistická technika.

Níže uvedený výčet univerzálních či úzce specializovaných prostředků je pouhým zlomkem toho, co se v současné době nabízí soukromému detektivovi, ale i ostatním občanům ve volném prodeji některých specializovaných obchodů se zpravodajskou technikou:

- Detektory kovů a výbušnin,
- Detektory a šifrátory mobilních telefonů a zařízení,
- Detektory nelineárních přechodů,
- Digitální video a audio záznamníky,
- Soupravy pro dálkový odposlech a přenos akustické informace. [2]

3 ÚLOHA ZAMĚSTNANCŮ SBS PŘI POSKYTOVÁNÍ

SOUČINNOSTI ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Soukromé bezpečnostní služby jsou chápány jako profesionální a významný prvek v systému boje se zločinností a kriminalitou. Především proto, že jsou schopny kvalifikovaně a na profesionálním základě zajistit specifické služby jak jednotlivým občanům, tak i podnikatelům a ostatním organizacím. Významná úloha soukromých bezpečnostních služeb a služeb soukromých detektivů se tak projevuje i při vedení občanskoprávních sporů a trestních řízení, kdy si občan, jako laik, není schopen odborným způsobem vyhledat a zajistit důkazní materiály. V ideálním případě by tedy mělo docházet k jakémusi rozdělení rolí, kdy zastupování klienta a právní stránku věci řeší advokát, zatímco soukromý detektiv provádí obstarávání a sběr důkazních materiálů pro konkrétní kauzu.

3.1 Součinnost a spolupráce soukromého detektiva s orgány činnými v trestním řízení a ostatními subjekty

Zločinnost a kriminalita jsou negativními jevy, které se ve společnosti vyskytují, a proto je důležité postupovat v boji proti nim koncepčně, cílevědomě a komplexně se současným zapojením významných společenských subjektů. Zcela klíčovým se jeví právě systémový přístup – pokud by v tomto boji stála osamocena jediná instituce, byť by byla sebepočetnější, vybavená nejmodernější technikou a zvláštními oprávněními, nemůže tento složitý zápas sama vyřešit. Soukromé detektivní služby tak mohou pomoci zabezpečit úspěšné plnění vytyčených cílů a úkolů tohoto systému, a to ve všech fázích jeho činnosti. Významnou roli proto soukromé bezpečnostní služby sehrávají působením na občany v uvědomování jejich základních práv a svobod, ale také v přijímání preventivních opatření při hrozícím nebezpečí vzniku zločinné události, při ochraně potenciálních obětí trestných činů, případně při odhalování, pátrání a dokumentování zločinné činnosti a v procesu dokazování jak správního, občanskoprávního či trestního řízení. Soukromé bezpečnostní služby však v žádném případě nelze považovat za represivní orgány, a ani jim jejich pravomoci přisuzovat – z toho důvodu zaujímá významné místo v jejich činnosti zejména prevence.

Z výše uvedeného je patrné, že subjekty, které poskytují služby soukromých detektivů, mají ve společnosti velmi významné postavení zejména v boji se zločinností a kriminalitou, a právě proto musí realizovat i řadu vazeb v součinnosti a spolupráci s

ostatními subjekty celého systému. Úzká spolupráce by se měla projevovat zejména ve vztahu k výkonným orgánům státní moci a státní správy, které mohou významným způsobem ovlivnit samotné fungování soukromé bezpečnostní služby. Základem takovéto spolupráce by měla být vzájemná korektnost a v rámci bilaterálních vztahů i dodržování stanovených norem a pravidel. Z hlediska účinnosti boje s kriminalitou a zločinností či zachovávání veřejného pořádku je velmi efektivní spolupráce a účast soukromých detektivních služeb, ale i ostatních subjektů poskytujících soukromě bezpečnostní služby při formulování koncepcí a vytváření preventivních plánů boje proti zločinnosti na regionální úrovni. Právě zde může být tato činnost realizována i na základě smluvních vztahů v rámci právních norem.

Jak již bylo dříve uvedeno, ve vztahu k Policii České republiky mají soukromé bezpečnostní služby charakter subsidiární, to však ale nevylučuje, že právě ve vztahu k Policii nelze aplikovat některé prvky spolupráce a způsobů součinnosti. S přihlédnutím k charakteru soukromých detektivních služeb se jako účinná a oboustranně výhodná jeví součinnost se službou kriminální policie a vyšetřování (dále SKPV). I tato spolupráce však vyžaduje jistou míru korektnosti a cílevědomosti. Hlavní zásadou, kterou je při této spolupráci nutno dodržovat je respekt k diskrétnosti vůči klientovi a jeho zájmům. [9]

Spolupráci soukromého detektiva se složkami kriminální policie je možné realizovat např. formou vzájemné výměny přípustných informací při identifikaci osob a věcí, nebo při realizaci jednotlivých forem a metod soukromé detektivní činnosti. Zároveň je třeba mít na paměti, aby takto vyměněné informace nebyly zneužity nedovoleným způsobem a nepovolanými osobami. V rámci oznamovací povinnosti může být tato spolupráce realizována na základě § 168 odst. 1 trestního zákona : „*Kdo se hodnověrným způsobem doví, že jiný spáchal trestný čin vlastizrady, rozvracení republiky, teroru, teroristického útoku, záškodnictví, sabotáže, vyzvědačství, ohrožení utajované informace, porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím a technologiemi, porušování předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, padělání a pozměňování peněz, porušování mezinárodních sankcí, neoprávněného nakládání s osobními údaji, účasti na zločinném spolčení, obecného ohrožení, ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla, zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny, týrání svěřené osoby, vraždy, genocidia, nebo používání zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje, a takový trestný čin neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, může být potrestán odnětím svobody až na tři léta.*“ [5]

Dalším možným způsobem součinnosti a spolupráce může být také předání zájmové osoby nebo případu konkrétnímu součinnostnímu subjektu – tímto není myšleno předání v souvislosti s předvedením či zadržením osoby podezřelé z trestné činnosti, které může být aplikováno pouze ze strany Policie, ale předání informací či skutečností, které jsou výsledkem jedné z forem soukromě- detektivní práce, ať již ve fázi rozpracování či na závěr řešeného případu. Samozřejmostí je i zde dodržení zásad legality a respektování zájmů klienta. [9]

V některých, ojedinělých případech může být v rámci součinnosti provedeno ze strany soukromého detektiva prvotní zajištění místa trestného činu před příjezdem orgánů policie a před zahájením následných kriminalistických úkonů.

S přihlédnutím k široké škále forem a způsobů spolupráce soukromých detektivních služeb s orgány státní moci, je patrná významná společenská úloha, kterou sehrávají zaměstnanci detektivních služeb ve prospěch orgánů činných v trestním řízení. Tuto spolupráci však nelze vztahovat pouze k součinnosti s Policií České republiky. Významným partnerem v této symbióze jsou i státní zastupitelství a soudy, kde předložení důkazů či svědecká výpověď může mít rozhodující význam na průběh jak občanskoprávních, tak i trestních sporů. Jak ve své knize uvádí Brabec: *„Při realizaci součinnostních vztahů s uvedenými subjekty je třeba dbát na informovanost nadřízených orgánů a jejich nezbytnou dokumentaci. Správně chápanou součinností a spoluprací soukromých detektivních služeb s orgány činnými v trestním řízení či v dalších formách řízení se znásobují síly a výsledky boje se zločinností a proti kriminalitě a zejména její prevence.“* [8]

Často opomíjenou, avšak neméně důležitou se může pro soukromou bezpečnostní službu jevit i spolupráce s obecní a městskou policií. Zde může být výměna informací prováděna na smluvním základě – jedná se tedy o spolupráci, o kterou obecní policie oficiálně požádá, a je uzavřena smlouva o získávání informací o zájmových osobách ze strany detektivní služby. Soukromá detektivní služba tak může v rámci zakázky dodávat obecní policii informace o zájmových osobách či problémových lokalitách s výskytem možných patologických jevů společnosti. Vše musí bezpodmínečně probíhat v rámci rozsahu oprávnění a povinností svěřených obecní či městské policii.

Významnou, v rámci svých činností, může být pro soukromou bezpečnostní službu poskytující služby soukromých detektivů i kooperace s advokáty a podnikovými právníky. Zejména pak, s právníky, kteří pracují pro svého klienta je výměna informací o osobách a věcech, indiciích a důkazech značně významná – advokát či podnikový právník může při

činnosti, kterou vykonává ve prospěch svého mandanta požádat soukromého detektiva o spolupráci při zjišťování a doplňování informací či jiných důkazních prostředků ve prospěch zdárného vyřešení daného případu. Ze strany soukromého detektiva je nezbytné rozlišovat, zda je zákazník požadované informace oprávněn získávat. Detektiv musí zároveň dbát na to, aby při své činnosti neporušoval zákony upravující ochranu osobních údajů a poskytoval pouze informace, které mají věcný vztah k řešené problematice. Samotný proces získávání a předávání informací, ale i jejich využití v konkrétním případě je vhodné adekvátně dokumentovat. Není rozdíl v tom, zda-li soukromý detektiv pracuje pro svého zákazníka a jeho advokáta stojícího na straně žalobců či odpůrců, případně pracuje-li v trestních kauzách pro stranu obhajoby nebo je zmocněncem poškozených či zúčastněných osob. [8]

Samotným závěrem lze konstatovat, že předpokladem účinné a plodné spolupráce je velmi náročný a zodpovědný prvotní výběr spolupracovníků z hlediska jejich morálních, psychických, fyzických, ale i občanských hodnot a možností jejich proniknutí do zájmového prostředí. Důraz je třeba klást i na nezbytnou dokumentaci jednotlivých forem a metod, které jsou uplatňovány při soukromě-detektivní činnosti sloužící k realizaci výše zmíněné spolupráce s orgány státní moci, ale i s ostatními dotčenými subjekty. Jedině tak je možné zpětně vyhodnocovat účinnost a efektivnost spolupráce tohoto druhu.

3.1.1 Získávání informací a důkazů v rámci trestního řízení

Soukromé bezpečnostní služby poskytující činnost soukromých detektivů mohou v rámci trestního řízení přispět svou odbornou činností v rámci zajišťování informací, informací o důkazech a důkazů významným způsobem, zejména v případě, kdy dotčená strana uplatňuje svůj nárok na obhajobu, a kdy obhájce není obeznámen s technickou stránkou věci, není vybaven dostatečnými technickými prostředky a nezná základní taktické postupy této činnosti. Opět se tak nabízí již výše citovaný princip rozdělení rolí, kdy právní stránku zastupování svého klienta zajišťuje obhájce a soukromý detektiv zajišťuje a opatřuje patřičné důkazní materiály a informace ve prospěch klienta. Obecně však stále platí, že tíha dokazování je v rámci trestních sporů na straně orgánů činných v trestním řízení. Spolupráce se soukromým detektivem, či subjektem poskytujícím soukromě-detektivní služby nabývá na významu v okamžiku, kdy aparáty státní moci postupují jednostranně a neefektivně, a jejich postup je tak vůči klientovi neobjektivní.

V rámci činnosti soukromého detektiva je nezbytná i aplikace kriminalistických metod, které jsou jednou z klíčových dovedností uplatňovaných při výkonu činností spojených se

službami soukromého detektiva. Vycházíme-li z předpokladu, že v rámci trestního řízení jsou některé kriminalistické úkony neopakovatelné, a provedení takového úkonu mimo meze zákonem předepsané normy může důkazy znehodnotit a pro trestní řízení je tak učinit nepoužitelnými, je zásadní, aby se soukromý detektiv dobře orientoval v jednotlivých kriminalistických metodách, a znal jejich význam pro proces dokazování. Většina používaných kriminalisticko-technických metod a prostředků má v rámci dokazování při trestním řízení své nezastupitelné místo, stejně jako samotná činnost soukromého detektiva. V rámci trestního řízení, nestane-li se soukromý detektiv poškozeným, či obviněným, dostává se dle trestního řádu do postavení svědka, na kterého jsou vztaženy povinnosti dle § 97 trestního řádu: *„Každý je povinen na předvolání se dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.“* [10] V situaci, kdy se soukromý detektiv v rámci své činnosti, ale i mimo ni, dozví o takovýchto skutečnostech je povinen řídit se ustanovením § 167 trestního zákona [5] o nepřekažení trestného činu a § 168 trestního zákona [5] o neoznámení trestného činu. Pokud by tuto povinnost, která ze zákona vyplývá nejen soukromému detektivovi, ale i ostatním občanům nerespektoval, vystavuje se tak nebezpečí trestního postihu odnětí svobody.

3.1.2 Získávání informací a důkazů v rámci občanskoprávních sporů a správních řízení

Činnost soukromých bezpečnostních služeb není vázána pouze na zajišťování technických činností k ochraně zdraví a majetku, převozu hotovosti a cenin či služeb soukromých detektivů. Spektrum jejich aktivit může proto sloužit i k prohlubování určité právní jistoty občanů. Právě proto je možné konstatovat, že jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, která se dopustí správního deliktu, přestupku nebo vstoupí do občanskoprávního sporu, není odkázána pouze na výsledky šetření oprávněného státního subjektu, ale může využít i služeb poskytovaných v rámci soukromě bezpečnostní činnosti k zajištění potřebných důkazů, informací o důkazech a informací rozhodných pro průběh občanskoprávního sporu či správního řízení.

V průběhu dokazování mají tak své nezastupitelné místo i služby poskytované soukromým detektivem, který do tohoto procesu vstupuje. Za dokazování, dle zákona označujeme proces, při kterém lze užít všech důkazů a důkazních prostředků, které budou mít vliv na zjištění stavu věci, a které nebyly získány nebo provedeny v rozporu s platnými právními předpisy. Jedná se především o důkazy listinné podoby, svědecké výpovědi a také znalecké

posudky. Do seznamu důkazních materiálů lze dále zahrnout audio a video nahrávky, odborná stanoviska a zprávy vysílané rozhlasem či televizí. Dokazování je prováděno i ze strany správního úřadu, který shromažďuje veškeré poznatky o skutečnostech vedoucích k vydání rozhodnutí. V souladu s právními normami je však správní úřad oprávněn užít jen takových důkazů, které objektivně objasňují skutečný stav věci.

Samotný průběh dokazování je realizován v několika na sebe navazujících krocích, kdy v první řadě dochází k vyhledávání samotných důkazů. Následuje vlastní provádění důkazů např. formou svědecké výpovědi, a dále dochází k prověřování informací na základě již získané výpovědi. Jako důkaz ve správním řízení lze užít jen ten, který byl získán v souladu se zákonem, a který zákon připouští. Nelze tak operovat s důkazy, které byly získány krádeží, nebo došlo k jejich nezákonnému opatření jiným způsobem. V opačném případě, kdy je důkaz či důkazní prostředek opatřen v rozporu se zákonem, nesmí být ve správním řízení, nebo jiném druhu sporu použit. V okamžiku, kdy dojde k úmyslnému použití neoprávněně získaného důkazu, či důkazního prostředku ze strany správního orgánu, je na místě podezření ze spáchání trestného činu dle § 158 trestního zákona [5], který je definován jako zneužití pravomoci veřejného činitele.

Při hodnocení výsledků předvedených důkazů se v rámci správního řízení užívá zásada volného hodnocení, kdy je pouze na správním úřadu, jak předložené důkazy posoudí – toto se provádí u každého důkazu zvlášť a poté jsou veškeré důkazy zhodnoceny ve vzájemných souvislostech. Záleží tedy na uvážení správního úřadu, jakou přizná váhu jednotlivým důkazům. Zároveň však musí uvážít všechny skutečnosti, které během řízení vyjdou najevo, a důkazy hodnotit nejen z hlediska jejich vypovídací hodnoty, ale i z hlediska jejich úplnosti, tzn. zda-li jsou předložené důkazy pro vlastní řízení dostačující.

V průběhu správního řízení, jak již bylo řečeno, jsou účastníci povinni opatřit si důkazy, které slouží na podporu jejich tvrzení. Nejběžnějším druhem důkazu se často stává svědecká výpověď, která je také jednou ze základních občanských povinností.

Dalšími materiály, které je možno předložit v rámci důkazního řízení jsou:

- listinné důkazy a dokumenty,
- důkazy získané ohledáním,
- svědecké výpovědi,
- znalecké posudky a výsledky expertizní činnosti.

Ve věcech občanskoprávních sporů jsou aplikována ustanovení občanského soudního řádu, tedy zákona č. 99/1963 Sb., kde v § 1 je uvedeno: „*Občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachování zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.*“ [4]

Samotné řízení, v rámci občanskoprávního sporu je zahájeno návrhem, nebo-li žalobou, ve které jsou uvedeny náležitosti týkající se zúčastněných fyzických a právnických osob. Účastníci sporu jsou tak postaveni do role žalobce a žalovaného. Strana žalobce je povinna k žalobě připojit veškeré důkazy, o které žalobu opírá, a to jak v listinné, tak elektronické podobě. Zde je v rámci zajišťování informací o důkazech a důkazů samotných dán opět prostor pro činnost soukromého detektiva. Ten se svou činností navíc dostává i do role svědka, a je-li k tomu vyzván soudem, je povinen vypovídat o všech skutečnostech, které při své činnosti zjistil, a které by měly být soudu známy. [11]

3.1.3 Nejčastěji používané kriminalisticko-taktické metody

Metody užívané v rámci kriminalistické praxe představují strukturu a posloupnost typických činností při odhalování, objasňování, vyšetřování a předcházení trestným činům a jiným kriminalisticky relevantním událostem. Takovými metodami jsou například kriminalistické verze, plánování a organizace procesu poznání kriminalisticky relevantních událostí, ohledání a výslech. Specifikum kriminalisticko-taktických metod spočívá ve využití informací uložených ve vědomí člověka, k dokumentaci a využívání materiálních stop, jakožto i k zajištění nositelů relevantních informací.

Jedním z předpokladů pro úspěšnou aplikaci základních kriminalisticko-taktických metod je jejich zákonnost, praktická odůvodněnost a samozřejmě i etika použitých metod, postupů a operací.

Níže uvedené příklady nejčastěji používaných kriminalisticko-taktických metod slouží pouze pro ilustraci složitosti detektivní práce, a proto je důležité zdůraznit, že soukromý detektiv, a ani žádný jiný privátní bezpečnostní pracovník není oprávněn užívat těchto metod v takovém rozsahu, jako jsou k tomu oprávněny orgány státní moci.

Ohledání

Jeho podstata spočívá v cílevědomém, přímém a bezprostředním zkoumání kriminalisticky relevantních objektů. V průběhu ohledání se využívají zejména obecné metody poznání, jakými mohou být např. pozorování, měření, popisování, srovnávání, analýza, syntéza a modelování. Významné se ohledání jeví zejména z důvodu jeho nenahraditelnosti, a nedostatky v ohledání místa činu lze jen těžko napravit.

Ohledání se stává významným počátečním úkonem a zdrojem informací, které umožňuje soukromému detektivovi a orgánům činným v trestním řízení na základě jejich bezprostředního pozorování učinit si odůvodněnou představu o počáteční a konečné struktuře ohledávaného objektu, stejně jako nalézt a získat nezprostředkované informace o charakteru událostí, či existenci stop a jiných důkazů.

Výslech a konfrontace

Svou obecnou úlohu hraje výslech v rámci zajištění úplné a věrohodné výpovědi pro potřeby trestního řízení a plnění dalších úloh Policie. Jedná se tak o specifickou metodu kriminalistické praxe užívanou za zákonem stanovených podmínek k získání právně relevantních informací uložených ve vědomí člověka.

Konfrontací poté rozumíme samostatný vyšetřovací úkon, při kterém se mají vyjasnit tvrzení dříve vyslechnutých osob, které jsou tváří v tvář postaveny před rozpory, jež jsou obsaženy v jejich dřívějších výpovědích.

Rekognice

V kriminalistické praxi se často setkáváme se situací, kdy je nutné ztotožnit osobu, věc, nebo zvíře zvláštní formou identifikace, tzv. znovupoznáním. Jedná se o případy, kdy nejsou k dispozici žádné materiální stopy, ale existuje osoba, která v určité situaci ztotožňovaný objekt vnímala, a v jejíž paměti je zachován myšlenkový obraz tohoto objektu. Podstatu znovuvzpomínání tvoří psychofyziologické procesy, které probíhají v mozku člověka, a které umožňují zapamatování a následné vybavení dříve vnímaného objektu. Srovnáním tohoto obrazu či představy s momentálním vjemem předváděného objektu dochází k jeho vylučování či ztotožnění. Specifikem této formy identifikace je její nezastupitelnost a neopakovatelnost.

Kriminalistický experiment

Je užíván zejména v okamžiku, kdy vzniká potřeba ověření určitých hypotéz. V takových případech má kriminalistický experiment své nezastupitelné místo, jelikož jeho správnou aplikací můžeme získat zásadní informace a prověřit tak např. možnost provedení určitých činností v reálných podmínkách. Kriminalistický experiment tak lze definovat jako metodu kriminalistické praktické činnosti, která spočívá v pokusném vyvolání a zkoumání kriminalisticky relevantních jevů, činností a fragmentů událostí v uměle vytvořených a cílevědomě měněných podmínkách za účelem poznání a dokázání skutkového stavu věci. [12]

3.2 Úloha ostatních pracovníků SBS při poskytování součinnosti

orgánům činných v trestním řízení

V předchozí podkapitole byly popsány možnosti spolupráce soukromého detektiva a orgánů činných v trestním řízení. Nejsou to však jen soukromí detektivové, kteří mohou vstoupit ve spolupráci s orgány státní moci. Velkou měrou k zajištění vyšší bezpečnosti a boji proti kriminalitě přispívají i ostatní pracovníci soukromých bezpečnostních služeb, kteří vykonávají činnosti spojené s ochranou osob a majetku či se podílejí na poskytování technických služeb k ochraně osob a majetku.

Typickým příkladem plodné spolupráce SBS a Policie ČR může být realizace bezpečnostních opatření při mimořádných událostech či na rozsáhlých společenských, kulturních a sportovních akcích. Úkolem bezpečnostních pracovníků je spolupracovat s Policií např. při napadení střeženého objektu, stejně jako v případě požáru poskytnout součinnost Hasičskému záchrannému sboru. Tato spolupráce vychází z logické stránky věci, protože nikdo ze zasahujících policistů či hasičů nezná napadený objekt tak důkladně, jako právě pracovník SBS. Nabízí se tak otázka, zda by nebylo pro budoucí vývoj spolupráce soukromých a veřejnoprávních subjektů zvážit možnost zapojení soukromých bezpečnostních služeb do činnosti integrovaného záchranného systému. [13]

Jako další příklad je možné uvést spolupráci pracovníků SBS, kteří se podílejí na službě ochrany majetku a osob při ostraze objektu, a vykonávají tzv. dálkový dohled – službu napojení objektu na dohledové, poplachové a přijímací centrum (DPPC). V rámci dálkového dohledu a provozování DPPC hovoříme o návaznosti zajištění ochrany majetku a osob a jiných bezpečnostních zájmů prostřednictvím elektronických systémů (PZTS, EPS). Tato forma zajištění bezpečnosti je realizována nejčastěji za pomoci výjezdových či

zásahových skupin – hlídek, které v případě vyhlášení poplachu o narušení objektu nebo při překročení hodnot monitorovaných stavů, vyjíždějí na místo události. Bezpečnostní výjezd zásahové skupiny je tedy realizován na základě poznání, že došlo k negativní odchylce od žádoucího stavu – cílem zásahu je v první řadě zabránění dalšímu prohlubování odchylky od žádoucího stavu a následně navrátit vzniklou odchylku do žádoucího stavu.

Hlavními úkoly pracovníků výjezdové skupiny SBS při realizaci bezpečnostního zásahu jsou:

- A) Zadržet a předvést pachatele v souladu s ustanovením § 76 odst. 2 trestního řádu – takovouto osobu jsou zaměstnanci SBS povinni neprodleně předat orgánům Policie České republiky nebo strážníkům městské či obecní policie.
- B) Napadený objekt zajistit do doby příjezdu Policie České republiky
- zabránit dalšímu napadení objektu, osoby nebo dalších bezpečnostních zájmů,
  - zajistit místo činu takovým způsobem, aby nedošlo ke zničení kriminalisticky významných stop a bylo tak možno provést jejich ohledání Policií ČR,
  - pokusit se vyhledat a zajistit osoby, které by k dané události mohly poskytnout své svědectví, ke zjištění totožnosti. Tento krok je sám o sobě v praxi jen velmi těžko proveditelný, a lze konstatovat, že jeho úspěšnost bude záležet také na zkušenostech a osobním přístupu pracovníka SBS. Bezpečnostní pracovník nemůže na místě, které je veřejnosti přístupné, zpracovávat osobní údaje nebo požadovat po občanovi prokázání jeho totožnosti. Na druhou stranu je třeba říci, že právě zajištění svědků, kteří se nacházeli na místě činu může být zásadním faktorem pro postup dalšího vyšetřování orgánů Policie České republiky. [9]

Na první pohled je patrné, že spolupráce soukromých bezpečnostních služeb s orgány činnými v trestním řízení, může být při jejím správném provedení velkým přínosem jak pro samotný průběh vyšetřování, tak i pro střežení veřejného pořádku nebo boj proti kriminalitě a zločinnosti. Ke zvýšení efektivity této spolupráce pomůže, dle mého názoru, i snaha o neustálé zvyšování kvalifikací a osobní rozvoj pracovníků soukromých bezpečnostních služeb.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 MOŽNOSTI VÝVOJE SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB V KONTEXTU NAVRHOVANÉHO ZÁKONA O SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI

Soukromé bezpečnostní služby patří v České republice k jedné z nejvíce se rozvíjejících podnikatelských činností. Široké portfolio služeb, které soukromé bezpečnostní subjekty nabízejí, se v praxi projevuje i jejich stále se zvyšujícím vlivem na zajišťování vnitřního pořádku v rámci obcí a měst. Dalo by se říci, že tak svou činností částečně suplují i některé aktivity státních orgánů. [14]

Samotný výkon činnosti soukromých bezpečnostních služeb je možné rozdělit na dva „základní stavební kameny“ celého systému. V první řadě se jedná o samotný výkon soukromě-bezpečnostní činnosti, která je vykonávána na základě ustanovení zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, a jedná se tedy o službu, kterou poskytuje provozovatel SBS zákazníkovi. Druhou, a neméně významnou činností, je působení soukromých bezpečnostních služeb při poskytování součinnosti a spolupráce orgánům státního aparátu.

Zaměstnanci soukromých bezpečnostních služeb se při své činnosti, zvláště při zajišťování ostrahy majetku a osob, dostávají často do situace, kdy jsou svědkem protiprávního jednání a stojí tak v „první linii“ boje proti zločinnosti. V takovýchto případech zaměstnanci SBS spolupracují s Policií České republiky a dalšími složkami státní správy, kterým poskytují určitý druh součinnosti, ať již z pozice oznamovatele, či z pozice osoby, která disponuje důkazními materiály nebo informacemi použitelnými při soudním jednání či správním řízení.

Z výše uvedeného je možné konstatovat, že při činnosti soukromé bezpečnostní služby je možné se setkat jak s jejím působením v oblasti prevence vůči narušitelům veřejného pořádku, tak i s její represivní funkcí, kterou zastává většinou v okamžiku, kdy dojde k přímému fyzickému útoku, a je nutné na místě eliminovat vzniklé protiprávní jednání.

Nově navrhovaný zákon o soukromé bezpečnostní činnosti by tak měl vnést jasnou a zřetelnou regulaci tomuto oboru, který v čím dál větší míře zasahuje do života všech občanů České republiky, a který ve velké míře přispívá k udržování veřejného pořádku či k boji proti kriminalitě a zločinnosti. [15]

4.1 Nedostatky stávající právní úpravy

Soukromé bezpečnostní služby se začaly formovat na počátku 90. let minulého století, a od té doby toto odvětví zaznamenalo značný rozvoj. I přes to je stále možné nalézt v činnosti soukromých bezpečnostních služeb určitá problematická místa, která nebyla z pohledu legislativy doposud řešena.

Již několikrát bylo uvedeno, že soukromé bezpečnostní služby jsou v České republice provozovány dle ustanovení živnostenského zákona. Jedná se tedy o koncesované živnosti „Služby soukromých detektivů“, „Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob“ a „Podniky zajišťující ostrahu majetku a osob.“ Současná právní úprava je z hlediska regulace těchto činností a jejich bezpečnostních rizik již nedostačující, neboť se zabývá pouze všeobecnými právními podmínkami podnikání.

Důvodem, pro přijetí nové právní úpravy, by měly být následující argumenty:

- Zcela odlišný způsob podnikání v porovnání s ostatními koncesovanými živnostmi. Zvláště s ohledem na možnost zasahovat do soukromí či přicházet do styku s citlivými údaji a informacemi.
- Riziko fyzického napadení či újmy na zdraví, která je s výkonem tohoto povolání spojena a s tím i související riziko vzniku škody nezúčastněným osobám.
- Soukromé bezpečnostní služby významně doplňují činnost státu v oblasti prevence zločinnosti a kriminality.
- Soukromé bezpečnostní služby nebo jejich zaměstnanci mohou disponovat zvláštními technickými prostředky, jejichž zneužitím mohou výrazně zasáhnout do lidských práv a svobod. [15]

Na první pohled je patrné, že v porovnání s ostatními oblastmi podnikání, i v režimu koncesovaných živností, je prostředí soukromých bezpečnostních služeb velmi specifické. Hlavní rozdíl je tak možné spatřovat nejen ve velké společenské odpovědnosti, kterou s sebou tato činnost přináší, ale také v možnosti pozitivně zasahovat do oblasti udržování veřejného pořádku a spolupracovat na zvyšování vnitřní bezpečnosti státu.

Dále v bodech uvádím několik příkladů možných bezpečnostních rizik, která by při výkonu činnosti soukromé bezpečnostní služby mohla nastat a také se zaměřuji na dvě důležité otázky, které by z mého pohledu mohly hrát klíčovou roli v dalším vývoji na trhu soukromých bezpečnostních služeb v České republice.

A) SBS představující možné bezpečnostní riziko

Výkon soukromé bezpečnostní činnosti je spojen i s určitými bezpečnostními riziky, které mohou nastat, a které do současné chvíle nebyly řešeny žádnou právní úpravou. Etický kodex většiny poskytovatelů soukromých bezpečnostních služeb sice nepřipouští střet zájmů, tzn. okamžik, kdy v jednu chvíli poskytují služby klientovi „A“ a zároveň budou poskytovat na základě jiné objednávky od klienta „B“ služby, které by mohly ohrozit zájmy klienta „A“. Modelovým příkladem může být situace, kdy soukromá bezpečnostní služba poskytuje služby spojené s ostrahou majetku a osob včetně technického zabezpečení celé budovy klienta a současně ji osloví subjekt, který u toho stejného klienta žádá SBS o prozkoumání konkurenčního prostředí či vytvoření jejího reputačního profilu. V tento okamžik může bezpečnostní služba využít svého postavení, znalosti prostředí a silných či slabých stránek klienta, a bez větších potíží zadanou zakázku realizovat. V současné právní úpravě totiž není umožněno vyloučit možný střet zájmů, který může nastat jak v průběhu, tak i po skončení smluvního vztahu mezi klientem a SBS.

Dalším aspektem, kdy může soukromá bezpečnostní služba představovat určitý druh bezpečnostního rizika, je v některých případech velmi vysoká úroveň technického vybavení, díky kterému se může stát silným nástrojem mocenského boje, disponujícím prostředky, které se rovnají úrovni vybavení zpravodajských služeb.

Jako poslední možnost potenciálního bezpečnostního rizika uvádím skutečnost, která poukazuje na absenci specializovaného kontrolního mechanismu, který by vykonával nad podniky SBS dohled a také na nedostatečně nastavená kritéria pro kvalifikační předpoklady a výběr zaměstnanců. Nelze totiž vyloučit, že by se za určitých okolností stal podnik poskytující soukromě-bezpečnostní služby terčem např. cizí zpravodajské služby, která by jeho prostřednictvím byla schopna opatřovat informace proti zájmům České republiky.

B) Nemožnost vykonávat bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu

Skutečností, že byla zrušena vyhláška č. 135/1983 Sb., o ostraze majetku v socialistickém vlastnictví, došlo také ke zrušení jakékoliv právní úpravy, která by přímo zohledňovala výkon bezpečnostní činnosti prováděný pro vlastní potřebu. Tato činnost je tak ze strany některých podnikatelů, kteří se snaží zabezpečit a ohlídat si svůj majetek vlastními silami, vykonávána mimo rámec jejich podnikatelské činnosti. Příkladem může být majitel autodopravy, který se rozhodne strážnit firemní autopark, a tím i svůj majetek. V tomto

případě je jedinou možností uzavření smlouvy s provozovatelem koncesované živnosti Ostraha osob a majetku. Tím však přichází o jakousi možnost regulovat personální obsazení a výběr osob, které se na ostraze jeho majetku budou podílet a zároveň se vystavuje i možnému riziku časté fluktuace osob střežících objekt.

C) SBS suplující činnost represivní složky státu

Velmi diskutovanou otázkou se v poslední době stalo nahrazování obecní či městské policie soukromými bezpečnostními službami. Existuje několik případů, kdy byla SBS najata obcí k zajištění veřejného pořádku. Toto je z mého pohledu stav, se kterým nelze souhlasit, jelikož SBS je soukromým právním subjektem, a nemůže sloužit k výkonu kompetencí, které jsou svěřeny do rukou obecní či státní policie. Stejně tak není možné tolerovat stav, kdy jsou strážníci obecní policie najímáni na ochranu majetku patřícího soukromým subjektům.

Důležité je na druhou stranu podotknout, že každá obec je také veřejnoprávní korporací, a tím pádem disponuje i právem podnikat. Přichází tak v úvahu možnost, kdy si obec může zřídit vlastní soukromou bezpečnostní službu, a využívat ji tak k ochraně obecního, ale i privátního majetku. V aplikaci do praxe se však nemusí jednat jen o fyzickou ostrahu prováděnou pochůzkovou činností nebo autohlídkou. Majetek lze chránit i za využití obecního dohledového, poplachového a přijímacího centra.

4.2 Cíle a přínosy navrhovaného zákona o soukromé bezpečnostní

činnosti

V předchozí podkapitole byly formulovány a nastíněny některé problematické otázky, týkající se činnosti soukromých bezpečnostních služeb. Tato problematická místa je třeba řešit v rámci nově vznikajícího zákona o soukromých bezpečnostních službách. Kromě eliminace již výše formulovaných nedostatků, např. vyloučení střetu zájmů, s sebou nově navrhovaná právní úprava přináší i formulaci některých cílů, které je možno shrnout v několika bodech.

- Vyjmout podnikání, které souvisí s bezpečnostní činností, a které je vázáno na udržování veřejného pořádku z režimu živnostenského zákona a v rámci samostatné právní úpravy jej podřídit ministerstvu vnitra.

- Umožnit opětovný výkon bezpečnostní činnosti pro vlastní potřebu, tzn. mít možnost chránit např. firemní majetek vlastní podnikovou bezpečnostní službou.
- Zavést nové druhy bezpečnostní činnosti a rozšířit je tak ze současných tří na pět. Právní úprava by měla formulovat podmínky pro podnikání v oblasti „Převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů“ a „Bezpečnostní poradenství“
- Stanovit pevné podmínky pro vstup a podnikání v oboru soukromé bezpečnostní činnosti.
- Definovat kvalifikační předpoklady, které jsou nutné pro osoby vykonávající soukromou bezpečnostní činnost.
- Regulovat a omezit provozovatele soukromých bezpečnostních služeb při uzavírání smluv. Jedná se především o případy eliminace střetu zájmů, kdy nově připravovaný zákon vnáší do této oblasti jistá omezení. V praxi tak nebude moci dojít k tomu, že např. soukromý detektiv bude pracovat současně pro i proti zájmům svého klienta. Stejně tak nebude moci soukromý detektiv zasahovat do citlivých osobních údajů, či zjišťovat politické názory a postoje.
- Zajistit ze strany státu možnost regulace soukromých bezpečnostních služeb na základě udělovaných licencí a zároveň posílit výkon dozoru a zajistit i lepší vynutitelnost práva. [15]

Z výše uvedených cílů, které jsou na návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti kladeny, jasně vyplývá, že případné nepřijetí tohoto zákona by mohlo mít dalekosáhlé následky na další vývoj průmyslu komerční bezpečnosti v České republice, ale také by tím byl ovlivněn i další vývoj procesu zajišťování veřejného pořádku a boje proti zločinnosti a kriminalitě. Soukromé bezpečnostní služby zde mají své nezastupitelné místo, a stále existuje mnoho subjektů, které by vzhledem k neustále narůstající majetkové kriminalitě a prohlubujícím se sociálním rozdílům mohlo služeb soukromě-bezpečnostních podniků využít.

Nelze také zanedbat otázku posilování bezpečnosti občanů a jejich majetku, která by do budoucna neměla zůstat pouze v gesci Policie České republiky. Za současné situace není možné, aby jediná instituce zajišťovala bezpečnost pro všechny občany a subjekty. Je nutné přiznat, že průmysl komerční bezpečnosti si získává své stabilní místo v rámci systému vnitřní bezpečnosti.

5 ANALÝZA NÁVRHU ZÁKONA O SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ ČINNOSTI

V květnu 2015 byl na základě Plánu legislativních prací vlády předložen návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti, jehož autorem je Ministerstvo vnitra. Cílem praktické části bakalářské práce je provést analýzu tohoto zákona z pohledu změn, které se dotknou celé oblasti průmyslu komerční bezpečnosti v okamžiku vstoupení zákona o soukromé bezpečnostní činnosti v platnost. Tato analýza vychází především z materiálů, které byly předloženy Legislativní radě vlády, a opírá se tak o důvodovou zprávu [15], zpracovanou odborníky Ministerstva vnitra. V rámci analýzy tohoto zákona vybírám pouze některá ustanovení, která, dle mého soudu, budou mít zásadní vliv na budoucí vývoj v oblasti soukromých bezpečnostních služeb, a dále se soustředím na ta ustanovení, která mají zásadní vztah k výkonu činnosti soukromých detektivních služeb, jejímu vývoji a možnosti zapojení detektivních služeb v rámci spolupráce s orgány činnými v trestním řízení.

Název zákona, tedy Zákon o soukromé bezpečnostní činnosti, byl zvolen z toho důvodu, že se nevztahuje pouze na výkon bezpečnostních činností na podnikatelském základě, tzn. na základě dosažení zisku z této činnosti, ale nově také zohledňuje i výkon bezpečnostních činností pro vlastní potřebu, vykonávanou jakoukoliv právnickou nebo fyzickou osobou. V tu chvíli se již nejedná o činnost podnikatelskou, a název zákona je tak zvolen v obecné rovině, za účelem vystihnoutí skutečného stavu.

- K § 1

V tomto ustanovení je vymezen samotný předmět úpravy, jehož cílem je stanovit podmínky, na jejichž základě bude probíhat výkon všech bezpečnostních činností, které dále zákon vymezuje.

Jako zcela klíčové je v rámci tohoto zákona stanovení jasných podmínek pro výkon soukromé bezpečnostní činnosti na podnikatelské bázi, a dále stanovení podmínek pro výkon bezpečnostní činnosti pro vlastní potřebu, která je provozována nekomerčně. Zákon dále vymezuje působnost ministerstva a dalších orgánů, které v dané oblasti vykonávají státní správu. Úloha státu je přenesena do role posuzovatele a hodnotitele, který má v kompetenci rozhodnout o tom, který subjekt bude v rámci České republiky oprávněn vykonávat soukromou bezpečnostní činnost, a kterému tak bude poskytnuta licence pro provozování této činnosti.

Soukromá bezpečnostní činnost by i nadále měla mít své místo při udržování pořádku v rámci vnitřní bezpečnosti státu – příkladem může být podíl soukromé bezpečnostní služby na zabezpečení veřejného pořádku v rámci obce. V souladu s platnou legislativou bude za ochranu bezpečnosti osob a majetku, odhalování trestných činů a zadržování pachatelů trestné činnosti nadále primárně zodpovědná Policie České republiky v součinnosti s obecní či městskou policií na základě koordinační dohody, dle § 16 zákona o Policii České republiky. Nutno však zmínit, že na udržování veřejného pořádku a ochraně osob a majetku se podílí i obec. Ta však primárně, dle zákona o obcích (§ 38) zodpovídá pouze za majetek obecní, a tedy nenesení žádnou odpovědnost za majetek svých občanů či osob, které se na území obce vyskytují. K ochraně veřejného pořádku může obec využívat několik mechanismů, které plynou ze stávající, ale i nové právní úpravy:

- a) Zřízení obecní policie dle zákona o obecní policii,
- b) Uzavření smlouvy s obcí, která obecní policii zřídila, a která sídlí na území stejného kraje,
- c) Žádat ministerstvo o povolení vykonávat bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu,
- d) Využít služeb soukromé bezpečnostní služby – je však třeba pamatovat na tu skutečnost, že zaměstnanci SBS nemají v porovnání s běžným občanem žádná zvláštní oprávnění, a v případě zaznamenání protiprávního jednání je v daném okamžiku jejich jediným východiskem přivolat na místo Policii ČR nebo městskou policii.

Návrh nového zákona o soukromé bezpečnostní činnosti počítá s tím, že zaměstnanec SBS nebude při výkonu svých činností oprávněn legitimovat osoby, které se dopustí protiprávního jednání, a dále nebude mít možnost po těchto osobách požadovat podání vysvětlení či zpracovávat na veřejných prostranstvích osobní údaje. Tento zákon tudíž brání obci zřídit soukromou bezpečnostní službu za účelem podnikání v tomto oboru a zároveň obcím zakazuje využívat služeb SBS při zajišťování veřejného pořádku, které nadále náleží orgánům veřejné moci.

Využití soukromé bezpečnostní služby pro dohled nad dodržováním veřejného pořádku a výkonu preventivní činnosti před protiprávním jednáním bude možný pouze po dobu časově omezenou, např. z důvodu konání rozsáhlé společenské, kulturní nebo sportovní akce, kdy budou zaměstnanci SBS posilou pořadatelské služby.

- K § 2

V tomto ustanovení se uvádí přehled jednotlivých soukromých bezpečnostních činností. Návrh zákona počítá s rozšířením počtu vykonávaných bezpečnostních činností ze současných tří na pět. Toto rozšíření fakticky odpovídá počtu činností, které jsou soukromými bezpečnostními firmami vykonávány.

Současně dochází také k jasnému vymezení obsahových náplní jednotlivých druhů bezpečnostních činností. Toto si klade za cíl především v zabránit překrývání výkonu jednotlivých SBČ.

Velikou změnu by oproti původní praxi měla zaznamenat služba převozu hotovosti, cenin a cenných předmětů. Podle nově navržené úpravy by tato služba mohla být poskytována jednak držiteli licence pro činnost Ochrana osob a majetku a dále by tuto činnost vykonávaly subjekty s licencí pro Převoz věcí nadměrné hodnoty. Rozhodujícím kritériem by měl být nastavený finanční limit převážených věcí. Zásilky s celkovou hodnotou, která nepřevyšší částku 5 mil. Kč budou moci být převáženy soukromou bezpečnostní službou, která poskytuje služby ochrany osob a majetku – za účelem převozu nemusí být SBS vybavena speciálními technickými prostředky.

Oproti tomu převoz věcí nadměrné hodnoty představuje pro SBS značné bezpečnostní riziko, což s sebou přináší i zvýšené nároky na samotné zabezpečení přepravy, úroveň vybavení a dostatečně proškolenou personální základnu. Vzniklé finanční škody mohou dosahovat i stovek miliónů korun, a nelze vyloučit, že mohou sloužit i k financování různých nelegálních aktivit. Na prvním místě je třeba pamatovat i na zajištění maximální ochrany života a zdraví zaměstnanců, kteří působí v tomto segmentu soukromé bezpečnostní činnosti.

Nově se v návrhu zákona o soukromé bezpečnostní činnosti objevuje bezpečnostní poradenství, jež by mělo být považováno za vrcholnou činnost, která v sobě zahrnuje nejen vědeckou a projekční činnost, ale také činnost pedagogickou, posudkovou a poradenskou.

- K § 3

V rámci ustanovení tohoto paragrafu jsou specifikovány jednotlivé obory soukromé bezpečnostní činnosti a je tak nastíněn nejen jejich rámec, ale i jejich obsahová náplň. Odstavec 1 charakterizuje výkon činnosti ochrana osoby a majetku, která nezahrnuje pouze fyzickou ochranu osob a majetku, ale do této oblasti spadá celé spektrum činností, které mají za cíl dosáhnout komplexního zajištění ochrany.

Zákon o soukromé bezpečnostní činnosti velmi detailně zpracovává problematiku služeb soukromých detektivů, a to nejen z důvodu možného zneužití této specifické služby, ale i z důvodu vytvoření podmínek, které jsou optimální pro výkon této soukromě bezpečnostní činnosti. Zákon dále pamatuje i na zneužitelnost této služby, a proto v rámci navrhované úpravy jasně stanovuje i určité nepřekročitelné meze.

Jak již bylo uvedeno výše, velkou změnu zákon přináší v rámci poskytování služeb převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů, kde byla stanovena finanční výše do 5 mil. Kč. Zásilky nepřevyšující tento finanční limit bude moci převážet soukromá bezpečnostní služba, která je držitelem licence pro činnost ochrana osoby a majetku. V opačném případě, tedy když převážená hodnota bude vyšší než stanovených 5 mil. Kč, transport zajistí SBS která je držitelem licence pro převoz věcí nadměrné hodnoty.

Návrh zákona také vymezuje působnost technických služeb k ochraně osob a majetku – zde je zahrnut celý cyklus zřizování bezpečnostních systémů. Zákon by měl jasně vymezit, které činnosti bude moci vykonávat pouze subjekt s licencí vydanou ministerstvem od činností, které budou oprávněni vykonávat ostatní fyzické či právnické osoby pro vlastní potřebu (např. při montáži bezpečnostního zařízení, které je ke koupi v hobby marketu).

Poslední oblastí, které je v rámci tohoto ustanovení věnována pozornost, je v odstavci 5 uvedené Bezpečnostní poradenství. Jelikož se jedná o činnost s vysokou odbornou náročností, je jeho provozování podmíněno velmi důkladnou znalostí všech používaných forem bezpečnostních činností. Další předpokladem k výkonu bezpečnostního poradenství je i znalost souvisejících právních předpisů stejně, jako jsou vyžadovány znalosti matematiky, fyziky, chemie a jiných přírodních věd, které by měly být vhodně kombinovány se znalostmi v oblasti psychologie, sociologie a cizích jazyků. Právě z toho důvodu, že se jedná o činnost, která je velmi komplexní co se požadovaných znalostí a dovedností týče, bylo nanejvýš vhodné ji podříditi povinnosti licenčního režimu.

- K § 4

Předmětem tohoto ustanovení je vymezení toho kdo a za jakých podmínek bude oprávněn vykonávat soukromou bezpečnostní činnost, a tím i podnikat v oblasti komerční bezpečnosti. Podle nově zaváděné právní úpravy bude v tomto oboru moci podnikat pouze fyzická osoba nebo obchodní korporace, která splňuje podmínky ve smyslu zákona č. 90/2012, o obchodních korporacích. Dochází tak ke stanovení okruhu subjektů, které budou moci poskytovat své služby v oblasti soukromých bezpečnostních činností.

Předkladatel tohoto návrhu zákona stanovuje povinnosti pro splnění specifických kvalifikačních předpokladů, a to zejména z důvodu vyloučení určitých rizik spojených s podnikáním v oblasti komerční bezpečnosti, která byla popsána v předchozí kapitole. Dalo by se namítnout, že regulace je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, kdy se v čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod hovoří o tom, že každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož má i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Na druhou stranu je stát oprávněn stanovit i podmínky a omezení, která jsou spojena s výkonem určitých povolání. Právní řád České republiky obsahuje v současné době řadu norem, kterými reguluje výkon povolání a podnikání v oblastech, které nejsou přístupné každému.

Subjektem, který bude oprávněn k výkonu soukromé bezpečnostní činnosti může být pouze podnikatelský subjekt, který splňuje následující podmínky:

- a) soustavnost (činnost není vykonávána nahodile)
- b) vlastní účet (podnikání je na základě individuální odpovědnosti podnikatele)
- c) samostatnost (podnikatel se řídí svým vlastním úsudkem)
- d) vlastní jméno (podnikatel vystupuje pod svým jménem nebo pod jménem obchodní společnosti)
- e) dosažení zisku
- f) oprávnění k činnosti (licence vydaná ministerstvem)

Vydání licence ministerstvem bude tedy možné pouze těm obchodním korporacím, které budou splňovat výše uvedené body. Jedním z důvodů může být i snaha o eliminaci vzniku bezpečnostních rizik, které by s sebou mohlo přinášet podnikání některých subjektů v oblasti komerční bezpečnosti. Stejně tak nepřichází v úvahu, aby soukromou bezpečnostní

činnost vykonávaly veřejnoprávní subjekty – tím by mohlo docházet k nežádoucímu efektu přesunu pravomocí orgánů státní moci do rukou soukromých firem.

Zákon také pamatuje na to, aby bylo umožněno každému vykonávat bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu. Zde není rozdíl v tom, jestli se jedná o neziskovou organizaci či orgán veřejné moci – každý má stejné nároky na to, aby si zabezpečil ochranu svého majetku vlastními silami a v rámci výkonu SBČ pro vlastní potřebu.

- K § 5

Ustanovení se týká podmínek pro dočasný výkon soukromé bezpečnostní činnosti. Je zde řešena úloha ministerstva, jako posuzovatele toho, co lze považovat za dočasný výkon soukromé bezpečnostní činnosti a co nikoliv. Tato činnost ministerstva bude aplikována v případech, kdy na území České republiky bude oprávněna se pohybovat zahraniční bezpečnostní služba, která bude vykonávat například ochranu kulturně či sportovně významné osoby při pohybu na území našeho státu.

- K § 6 až § 15

Předmětem úpravy těchto ustanovení je stanovení podmínek pro získání licence, která bude opravňovat různé typy osob k podnikání v oblasti komerční bezpečnosti. Jsou tedy upraveny podmínky pro fyzické osoby, obchodní korporace, ale i pro podniky, které budou chtít vykonávat bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu.

Dále je řešena otázka odborné způsobilosti vztahující se ke všem druhům obchodních korporací, stejně jako jsou upraveny podmínky, které musí splňovat odpovědný zástupce v pozici vedoucího zaměstnance.

V rámci § 12 až § 15 jsou řešeny náležitosti, které musí splňovat žádost o vydání licence, a která je předkládána fyzickou osobou, tuzemskou obchodní korporací či je žadatelem zahraniční obchodní korporace.

- K § 16

V rámci tohoto ustanovení je definován úřad, který bude vydávat licence pro výkon soukromé bezpečnostní činnosti, a dále je stanovena lhůta pro vydání licence – ta se odvíjí

od nutnosti prověření dotčených osob, tzn. žadatele a ostatních osob, které mají vazbu na žadatele.

Ministerstvo vnitra si na základě žádosti o vydání licence k provozování soukromé bezpečnostní činnosti může vyžádat stanovisko od ostatních subjektů, které plní úkoly v oblasti zajišťování vnitřní bezpečnosti státu. K tomuto kroku bylo přistoupeno zejména z důvodu vstupu zahraničních bezpečnostních firem na český trh a také s ohledem na charakter poskytovaných služeb.

Subjekty, které se podílejí na ochraně vnitřní i vnější bezpečnosti státu, budou ministerstvu poskytovat informace sloužící jako podklad pro vydání licence. Do tohoto procesu tak budou zapojeny:

- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace
- Vojenské zpravodajství
- Policie České republiky

Zcela zásadní význam pro celý průběh řízení o vydání licence přináší znění uvedené v odstavci 3, ve kterém se hovoří o ochraně utajovaných skutečností a informačních zdrojů zpravodajských služeb a Policie České republiky. Zákon v rámci správního řízení o vydání licence ukládá oddělené vedení dokumentů obsahujících utajované informace mimo spis tak, aby bylo zajištěno znemožnit zúčastněným osobám do těchto dokumentů nahlížet.

Dále se hovoří o tom, že bude zřízena veřejně přístupná evidence licencovaných bezpečnostních služeb, která bude současně sloužit i případným zákazníkům těchto subjektů pro ověření, zda je konkrétní subjekt oprávněn vykonávat soukromě-bezpečnostní činnost, a že splňuje zákonem stanovené podmínky.

- K § 17 až § 26

Předmětná ustanovení se zabývají případy, kdy ministerstvo zamítne žádost o vydání licence, a zároveň ustanovuje, které náležitosti musí žádost o vydání licence splňovat, a co musí být doloženo. Současně je také provozovateli SBS ukládána povinnost oznámit ministerstvu všechny změny skutečností, které mají vztah k jeho podnikání, a to včetně povinnosti oznámit ministerstvu i ukončení podnikatelské činnosti v oblasti soukromé bezpečnostní činnosti.

Dále jsou uvedena ustanovení, která upravují podmínky pro odebrání licence, či její pozastavení a zánik.

- K § 27 a § 28

Tato ustanovení zákona o soukromé bezpečnostní činnosti objasňují, kdo může vykonávat soukromou bezpečnostní činnost a zároveň upravují kvalifikační předpoklady a jejich získání k výkonu bezpečnostní činnosti – to se týká jak zaměstnanců soukromých bezpečnostních služeb, tak i zaměstnanců osob, které budou vykonávat bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu.

Dále jsou upraveny podmínky pro posouzení spolehlivosti zaměstnance, které zákon přenáší na zaměstnavatele, a nechává tak na jeho uvážení, zda osoba, která je uchazečem o zaměstnání je z pohledu zaměstnavatele spolehlivá, či nikoliv. Toto nechává zákon na individuálním uvážení, jelikož spáchat přestupek, a dopustit se tak protiprávního jednání je velice snadné i při běžném stylu života.

Osoby, které jsou k provozovateli bezpečnostní služby v pracovněprávním vztahu, a které nejsou odborně způsobilé, budou mít možnost získat v rámci odborné přípravy praktické zkušenosti a připravit se tak na složení odborné kvalifikační zkoušky. Zákon tak upravuje podmínky, za kterých může zaměstnanec v rámci své odborné přípravy vykonávat bezpečnostní činnost tak, aby bylo vyloučeno, že ji tato osoba vykonává pod dohledem osoby, která není rovněž odborně způsobilá.

- K § 29 až § 35

Předmětem úpravy těchto ustanovení je institut bezúhonnosti, jako jednoho ze základních předpokladů pro vydání licence k výkonu soukromé bezpečnostní činnosti. Zákon dále stanovuje postup při ověřování bezúhonnosti, kdy se bude prokazovat na žádost ministerstva výpisem z evidence Rejstříku trestů.

Další ustanovení, které upravuje podmínky pro vydání licence je stanovení spolehlivosti. V návrhu tohoto zákona dochází i ke konkretizaci tohoto pojmu, který je definován takto: *„Spolehlivý nebude ten, kdo byl v posledních třech letech pravomocně uznán vinným ze spáchání více než jednoho přestupku nebo správního deliktu v oblastech upravených tímto ustanovením, resp. z obdobného protiprávního jednání spáchaného v zahraničí, a rovněž i*

ty subjekty, které se ve stanovené lhůtě potýkaly s ekonomickými problémy završenými úpadkem.“ Spolehlivost se bude prokazovat čestným prohlášením.

Zároveň je novou právní úpravou jednoznačně stanoven mechanismus pro postup lékařů, kteří přijdou do styku s osobou, která přímo vykonává soukromou bezpečnostní činnost, a musí být zdravotně způsobilá. Tento postup bude aplikován v případě, že vyvstanou pochybnosti právě o zdravotní způsobilosti konkrétní osoby. V rámci prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu budou jasně definovány činnosti, u kterých je zdravotní způsobilost vyžadována. Při stanové zdravotních předpokladů se bude přihlížet i k fyzické a psychické náročnosti vykonávané činnosti tak, aby posuzování neprobíhalo paušálně, ale došlo k rozdělení činností právě podle jejich náročnosti na organismus.

- K § 36 až § 39

Účelem těchto ustanovení je stanovení odborné způsobilosti, která je nezbytná pro výkon soukromé bezpečnostní činnosti. Hlavním kritériem je úroveň získaného odborného vzdělání, jako hlavního předpokladu kvalifikačního požadavku a dále splnění požadované délky praxe. Hlavní motivací pro zavedení těchto kritérií je snaha zamezit vstupu nekompetentním osobám tak, aby bylo zajištěno, že veškeré služby, které bude provozovatel poskytovat, budou na požadované úrovni, a předejde se tak případným vznikům excesů v dané oblasti.

Návrh zákona dále definuje, co se rozumí praxí, pro výkon soukromé bezpečnostní činnosti. Zde se jedná například o působení v některých vybraných institucích či příbuzných oborech jednotlivých druhů činností. Jedná se o vybrané bezpečnostní sbory a ozbrojené síly České republiky, zpravodajské služby a orgány veřejné moci.

- K § 40 až § 42

Rekapitulují právní rámec soukromé bezpečnostní činnosti a dále upřesňují postupy, které může použít osoba vykonávající soukromou bezpečnostní činnost v rámci již existujících oprávnění. Je třeba upozornit na skutečnost, že osoba, která vykonává bezpečnostní činnost soukromého charakteru, nedisponuje v porovnání s ostatními osobami žádnými zvláštními pravomocemi, a jejími právními východisky nadále zůstávají instituty nutné obrany, krajní nouze a svépomoci. Veškeré činnosti, které bezpečnostní pracovník provádí např. ve vztahu

k osobě, která byla přistižena při trestném činu, musí být v mezích zvláštních zákonů, tj. zákona o přestupcích, trestního zákoníku, správního řádu či trestního řádu.

- K § 43 až § 45

Tato ustanovení se týkají výkonu bezpečnostní činnosti služba soukromého detektiva, a určují tak základní mantinely pro jejich působení. Vedle stanovení obecných předpokladů pro výkon této činnosti jsou stanoveny i některé povinnosti, které přímo vylučují zneužití služeb soukromých detektivů k nekalým a nezákonným praktikám. Např. návrh zákona přímo zakazuje uzavřít smlouvu jejímž předmětem je získání taxativně stanovených citlivých údajů. Jedná se tak o zjišťování etnického původu, politických postojů, ale třeba i antropometrických údajů, které jsou dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů považovány za údaje citlivé, a jako takovým jim náleží větší míra ochrany. V tomto případě nebude možná ani argumentace právním zájmem objednatele pro zjišťování těchto údajů, neboť jsou obavy z možného zneužití a ohrožení legality poskytované služby.

Soukromý detektiv, jednající v dobré víře, nemá v mnoha případech možnost ověřit si legalitu právního zájmu objednatele služby, a právě proto je v navrhovaném zákoně ustanoveno, že veškerou odpovědnost za legalitu zakázky pro soukromého detektiva nese právě její objednatel.

Dále jsou soukromým detektivům kladeny určité limity v zájmu ochrany soukromí a osobnosti jimi sledovaných osob. Jedná se především o informace týkající se sexuálního života a zdravotního stavu. Tyto informace tak bude možno zjišťovat pouze na základě zájmu jiných osob a ze závažného důvodu. Objednatel takové služby, která povede například ke zjištění informací o skutečném zdravotním stavu osoby, či o jeho sexuálním životě, tak bude moci být pouze blízký rodinný příslušník či jiná blízká osoba, u které lze předpokládat, že má zájem na zjištění skutečného stavu věci, jelikož by ji mohla přímo ovlivňovat – např. z důvodu propojení společných zájmů. Stejně tak bude moci získávat informace o sexuálním životě osoby pouze její partner či manžel nebo manželka. Hlavní motivací tohoto návrhu je zabránění vzniku cílené likvidace nepohodlných lidí, která by se mohla opírat o citlivé informace z jejich intimního života a které se odchyľují od zažitých zvyklostí.

Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti dále upravuje i nakládání se zjištěnými informacemi, se kterými provozovatel služby soukromého detektiva disponuje, a určuje, jakým způsobem a komu je může sdělit.

- K § 46 až 48

Cílem těchto ustanovení je ochrana získaných informací před jejich zneužitím, a dále definuje povinnosti osob, které vykonávají soukromou bezpečnostní činnost týkající se poskytování technické služby k ochraně majetku a osob. Návrh zákona upravuje použití stejnokrojů a průkazů osob vykonávajících soukromou bezpečnostní činnost.

- K § 49

Cílem tohoto ustanovení je zakázat souběžně vykonávat soukromou bezpečnostní činnost, a zamezit tak případům, kdy provozovatel jedná ve prospěch zákazníka, a na základě smlouvy s dalším subjektem provádí činnosti v jeho neprospěch.

- K § 50

Ustanovení upravuje povinnost mlčenlivosti, kterou nese provozovatel soukromé bezpečnostní služby i jeho zaměstnanci o skutečnostech, které se dověděli v průběhu svého zaměstnání. Povinnost mlčenlivosti trvá i po ukončení výkonu soukromé bezpečnostní činnosti, případně po ukončení pracovního vztahu mezi zaměstnancem a provozovatelem. Výjimkou, kdy se nelze dovolávat této povinnosti, je plnění povinností vůči orgánům veřejné moci.

- K § 51

Na základě tohoto ustanovení je upravena povinnost uzavřít smlouvu o výkonu soukromé bezpečnostní činnosti – smyslem tohoto ustanovení je zajištění korektnosti vztahu obou smluvních stran.

- K § 52

Ustanovení řeší, v jakém rozsahu a komu mohou být předávány osobní údaje, a které musí být naopak zlikvidovány. Dále jsou upřesněny mechanismy, které mají za úkol pravidelně prověřovat nezbytnost zpracovávaných osobních údajů a postup při jejich likvidaci.

- K § 53

Smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby byl provozovatel soukromé bezpečnostní činnosti po celou dobu výkonu pojištěn, a zároveň aby bylo zaručeno odpovídající plnění a pokrytí případných vzniklých škod a nákladů, které odpovídají charakteru soukromé bezpečnostní činnosti.

- K § 54

Zde jsou stanoveny základní předpoklady pro výkon soukromé bezpečnostní činnosti při ochraně kritické infrastruktury, a dále jsou stanoveny podmínky, kterým subjektům a za jakých okolností může být ochrana kritické infrastruktury svěřena.

- K § 55 až § 62

Výkon bezpečnostní činnosti pro vlastní potřebu je dle ustanovení návrhu zákona chápán jako nepodnikatelská aktivita, u které nedochází k uzavření smlouvy o výkonu soukromé bezpečnostní činnosti s jinou osobou.

Provádění těchto činností je tedy založeno:

- a) na nekomerční bázi,
- b) ve prospěch jakékoliv fyzické nebo právnické osoby,
- c) na výkonu vlastními zaměstnanci,
- d) na splnění podmínek stanovených návrhem zákona.

Aby se zamezilo obcházení návrhu tohoto návrhu zákona, bude výkon bezpečnostní činnosti technická služba a činnost soukromých detektivů možný pouze na komerční bázi a na základě licence vydané ministerstvem. Dojde tak k eliminaci případů, kdy některé podniky zaměstnávají osoby, které v rámci společnosti plní činnost soukromého detektiva, a provádí kontrolu zaměstnanců, dodržování pracovní doby, či zamezují krádežím materiálu, součástek a hotových výrobků.

- K § 63

Dotýká se potřeby stanovení pravidel ve výjimečných situacích tak, aby bylo zabezpečeno uchování co největšího množství důkazů, které by mohly být následně využity pro potřeby šetření příslušnými orgány a oprávněnými subjekty

- K § 64 až § 67

Tato ustanovení se zabývají výkonem dozoru ze strany ministerstva při zajišťování povinností, které stanovuje předkládaný návrh zákona.

- K § 68 až § 69

Tato ustanovení upravují působnost ministerstva, jako správce evidencí, a řeší tak nejen rozsah informací o provozovatelích a osobách vykonávajících bezpečnostní činnost pro vlastní potřebu, ale zabývá se i obsahem a způsobem přístupu do těchto evidencí.

- K § 70

Jedná se o společná ustanovení předmětného návrhu zákona, která se dotýkají například osob sdružujících provozovatele v oblasti normotvorby, dotýkající se problematiky soukromých bezpečnostních činností. Dále pojednává o principech spolupráce mezi ministerstvem a orgány veřejné moci při plnění povinností vyplývajících z návrhu zákona.

- K § 71 až § 81

Uvedená ustanovení mají charakter přechodných a zrušovacích ustanovení, která jsou navržena z hlediska zachování kontinuity a bezproblémovosti přechodu nového návrhu zákona do praxe. Jde převážně o technické změny, které se promítnou do správního řádu např. zanesení změny o možnosti nahlížet do utajovaných informací.

V posledním ustanovení, tedy v § 81 předmětného návrhu zákona, je stanoven termín nabytí účinnosti tohoto zákona, který je vzhledem ke složitosti celého legislativního procesu stanoven na 1. července 2016 [16]

ZÁVĚR

Předmětem zadání bakalářské práce bylo zpracování tématu zabývajícího se možnostmi spolupráce soukromých bezpečnostních služeb a orgánů činných v trestním řízení. Úvodem bylo stanoveno několik cílů, které zároveň tvoří celou strukturu této práce, a jejichž zpracování bylo zásadní pro správné pochopení a vysvětlení předkládané problematiky.

Primárním cílem této práce bylo popsat jednotlivé možnosti spolupráce subjektů poskytujících soukromě-detektivní služby s orgány činnými v trestním řízení. Tato problematika byla zpracována v rámci samostatné kapitoly, kdy byly popsány možné činnosti soukromého detektiva při poskytování součinnosti orgánům státní moci. Dále byla věnována dostatečná pozornost samotné úloze soukromého detektiva např. při zajišťování důkazů pro soudní řízení občanskoprávního, či trestního charakteru. Jak však vyplývá z textu práce, nejsou to jen soukromí detektivové, kteří mohou poskytovat určitý typ kooperace ve vztahu k orgánům státní moci. Velikým přínosem může být i správně organizovaná činnost ostatních bezpečnostních pracovníků – např. strážný při napadení objektu, či jiné mimořádné události, může výrazně ovlivnit další průběh a postup vyšetřování jen tím, že do příjezdu policie zajistí místo činu před neoprávněným vstupem, a případně zajistí či osloví osoby, které by mohly podat jakoukoliv výpověď o nastalé události.

V souvislosti s činnostmi, které jsou vykonávány soukromým detektivem pojednává práce i o možné využitelnosti informací a důkazů, jež jsou k dané kauze detektivem předkládány směrem k jejímu objednateli. Zde nalézám vyšší využitelnost soukromé detektivní práce zejména při řešení občanskoprávních sporů, kdy je důkazní břemeno delegováno na samotné účastníky řízení a vzniká zde tedy výrazný prostor pro práci soukromého detektiva, který se může věnovat sběru relevantních důkazů a informací. V žádném případě však nelze vyloučit aplikaci soukromě-detektivních činností i při řešení kauz trestního charakteru, kde shledávám jako vysoce účinné rozdělení rolí mezi obhájce a soukromého detektiva.

Při snaze o komplexní zpracování tématu a nastínění složitosti detektivní práce je věnována samostatná kapitola i jednotlivým metodám, formám a prostředkům, které jsou k soukromé detektivní činnosti využívány. Dokonalá znalost jednotlivých metod a forem soukromé detektivní činnosti, a jejich správná aplikace do praxe mohou být rozhodujícím faktorem v úspěšnosti každé jednotlivé detektivní operace.

Praktická část této práce se v převážné většině opírá o nově navrhovaný zákon o soukromých bezpečnostních činnostech. Cílem praktické části je v první řadě přinést komplexní pohled na stav současné právní úpravy, která reguluje činnost soukromých bezpečnostních služeb, a v kontextu nově navrhovaného zákona uvést možnosti jejich budoucího vývoje. Při analýze současného právního stavu byly vysloveny i některé nedostatky platné judikatury, a dále byla formulována rizika, která mohou soukromé bezpečnostní služby představovat jak pro své klienty, tak pro zachování vnitřní bezpečnosti státu, a která nejsou současnou legislativou nijak řešena.

V souvislosti s návrhem nového zákona o soukromých bezpečnostních činnostech je věnována velká pozornost právě tomuto návrhu – v praktické části práce je zpracována analýza jednotlivých paragrafů, a je vysvětlen jejich význam pro lepší pochopení řešené problematiky.

Soukromé bezpečnostní služby nabízejí ve všech formách jejich činností širokou škálu uplatnění při poskytování součinnosti orgánům státní správy – vzniká tak prostor k diskuzi o možném zapojení soukromých bezpečnostních služeb či jejich pracovníků např. do vybraných činností integrovaného záchranného systému. Dostatečná personální základna, kterou podniky SBS disponují, by tak mohla být výrazným partnerem např. při pátracích akcích po pohřešovaných osobách, či při hlídání dodržování veřejného pořádku při mimořádných událostech. Na druhou stranu je však třeba mít na paměti i možná bezpečnostní rizika, která by z podobné spolupráce mohla plynout.

Závěrem je možné konstatovat, že soukromé bezpečnostní služby zaznamenaly ve svém vývoji velmi významný posun v kvalitě a odbornosti poskytovaných služeb, a začaly se tak postupně dostávat do podvědomí občanů, kteří je začínají vnímat jako jedno z možných východisek při řešení nastalé životní situace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] KYNCL, Jaromír. *Odborná způsobilost v komerční bezpečnosti*. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-028-7.
- [2] KAMENÍK, Jiří a František BRABEC. *Komerční bezpečnost: Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-309-6.
- [3] BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export. *BusinessInfo.cz* [online]. 1997-2015 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/faze-podnikani/zahajeni-podnikatelske-cinnosti/vybrat-oblast-podnikani/koncesovana-zivnost.html>
- [4] ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=30398&nr=99~2F1963&rpp=15#local-content>
- [5] ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=68040&nr=40~2F2009&rpp=15#local-content>
- [6] ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. *Služby soukromých detektivů z pohledu ochrany osobních údajů. Stanovisko č. 1/2010* [online]. 2010, (1) [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/stanovisko-c-1-2010-sluzby-soukromych-detektivu-z-pohledu-ochrany-osobnich-udaju/d-1521>
- [7] ČESKO. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49228&nr=101~2F2000&rpp=15#local-content>
- [8] BRABEC, František. *Soukromé detektivní služby*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1995. ISBN 80-858-5816-9.
- [9] MACEK, Pavel. *Bezpečnostní služby*. Vyd. 1. Praha: Police History, 2001. ISBN 80-864-7703-7.
- [10] ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=30139&nr=141~2F1961&rpp=15#local-content>

- [11] ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58370&nr=500~2F2004&rpp=15#local-content>
- [12] PORADA, Viktor. 2007. *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 309 s. ISBN 978-80-7380-038-3.
- [13] DOČEKALOVÁ, Lucie. *Soukromé bezpečnostní služby a spolupráce se státní správou*. Security magazin [online]. 2014 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/legislativa/soukrome-bezpecnostni-sluzby-a-spolu-prace-se-statni-spravou-1404042858.html>
- [14] SALIVAR, Jaroslav. *Soukromé bezpečnostní služby a české právo*. Cevro institut [online]. [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/sobory/234505/234506_D_cs_sbs_pravni_uprava_analyza_ci.pdf
- [15] MINISTERSTVO VNITRA. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů a regulace*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9JGCREHP>
- [16] ČESKO. *Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti a o změně některých zákonů*. Dostupný také z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9JGCREHP>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SBS	Soukromá bezpečnostní služba.
SBC	Soukromá bezpečnostní činnost..
SDČ	Soukromá detektivní činnost.
PČR	Policie České republiky.
SKPV	Skupina kriminální policie a vyšetřování.
LRV	Legislativní rada vlády.
DPPC	Dohledové poplachové a přijímací centrum.
PZTS	Poplachový zabezpečovací a tísňový systém.
EPS	Elektrická požární signalizace.
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů.